

ŠIAME NUMERYJE

Tyla, tylėjimas ir žodžiai

Auka

Pagarbos ir meilės gyvybei!

Adventas

Šviesa Vakaruose

"Moralinis Atsiginklavimas"

Iš filmų pasaulio

1960 M. GRUODŽIO MEN. (DECEMBER) VOL. XI. NO. 11

TURINYS

- Adventas** – L. Zaremba, S. J. 323
Auka (III) – A. Kezys, S. J. . . . 325
Tyla, tylėjimas ir žodžiai –
A. Grauslys 331
Pagarbos ir meilės gyvybei! –
A. Grauslys 335
Eilėraščiai – D. Mitkienė . . 340
Šviesa Vakaruose –
J. Vaišnys, S. J. 341
“Moralinis Atsiginklavimas” –
L. Dambriūnas 345
Premijuota poezija –
Dr. J. Prunskis 347
Iš filmų pasaulio –
D. Koklytė 349

“Laiškai Lietuviams” – Tėvų Jėzuitų leidžiamas mėnesinis žurnalas.

Redaktorius – Juozas Vaišnys, S.J.

Admin. – Petras Kleinotas, S.J.

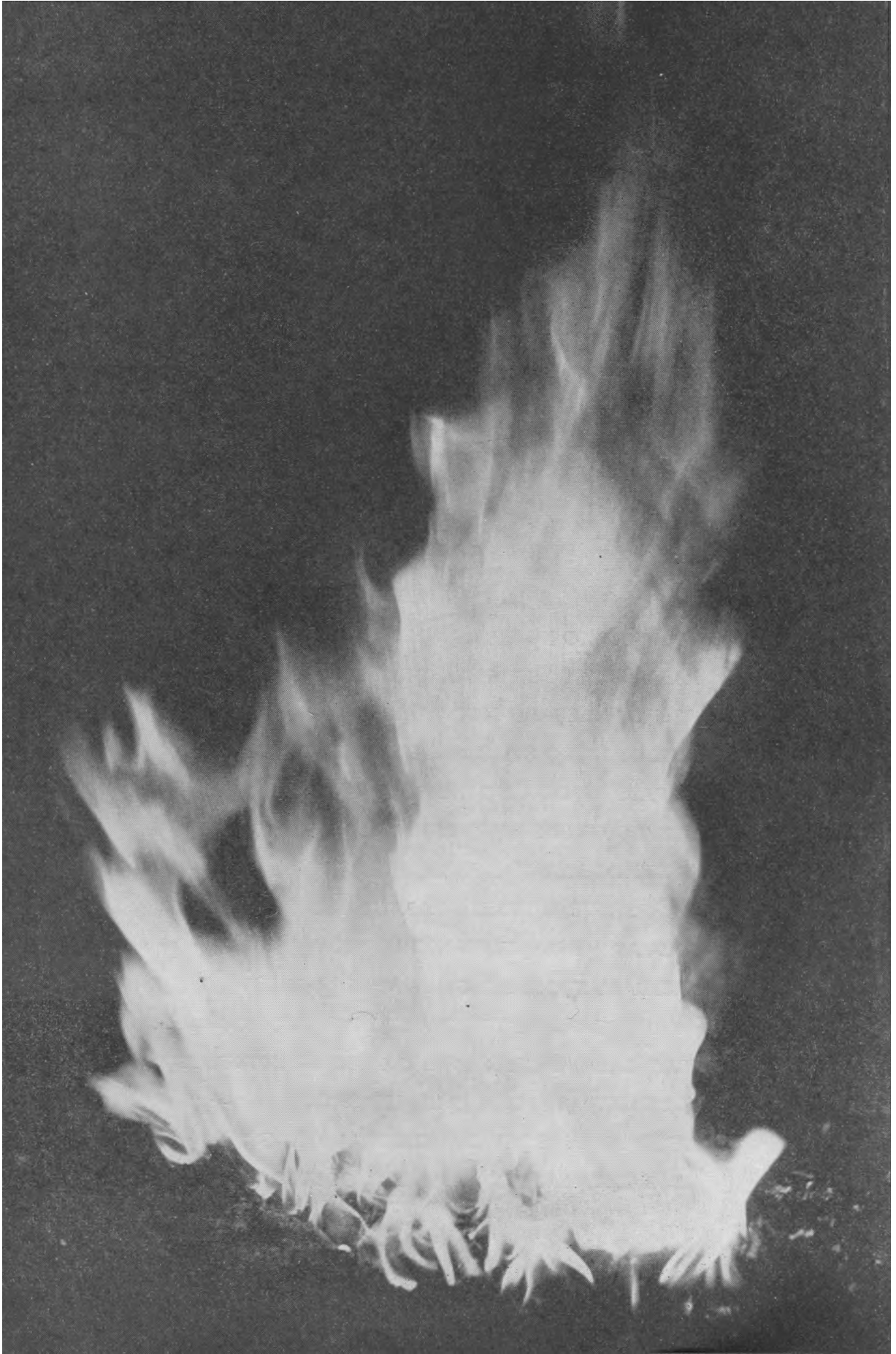
Redakcijos ir Administracijos adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago 36, Illinois. Tel. REpublic 7-8400.

Letters to Lithuanians. Published monthly except July and August, when bi-monthly, by The Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 W. 56th Street, Chicago 36, Illinois. Tel. REpublic 7-8400. Yearly subscription three dollars. Single copy 30 cents. Entered as second class matter at the Post Office at Chicago, Ill. Additional office of mailing in Thompson, Conn.

Viršelis ir vinjetės A. Kurausko Immaculata Press

Ugnis

A. Kezio, S. J.
nuotr.

1960 GRUODIS
(DECEMBER)
VOL. XI, NO. 11

Laiškai *lietuviams*

"U G N I E S Į ŽEMĘ ATNEŠTI AŠ ATĖJAU
IR KO NORIU, JEI NE TO, KAD JI KŪRENTŪSI",
PASAKĖ PRIEŠ DU TŪKSTANČIUS METŲ MESIJAS,
ATĖJĘS Į MŪSŲ VARGINGĄ PASAULĮ,
KURIAM TRŪKO ŠVIESOS, ŠILIMOS IR MEILĖS.
JIS PATS BUVO TA IŠGANINGOJI UGNIS,
APŠVIETUSI IR SUŠILDŽIUSI TAMSOJE PASKENDUSI
IR ŽIEMOS LEDU APDENGTA PASAULĮ.
JIS APŠVIETĖ IR SUŠILDĖ TAMSOJE BESIBLAŠKANČIAS
IR DVASINĮ ŠALTĮ KENČIANČIAS ŽMONIŲ ŠIRDIS,
ĮŽIEBDAMAS JOSE TIKROSIOS MEILĖS UGNĮ
IR MŪSŲ LAIKAMS TRŪKSTA TOS DIEVIŠKOSIOS UGNIES,
KURI, TARTUM KIETUS PLIENO GABALUS, SUTIRPDYTŲ
SULEDĖJUSIAS BROLIŲ IR SESERŲ ŠIRDIS,
SULIEDAMA JAS Į ŠVIESIĄ GALINGĄ VIENYBĘ
IR Į KARŠTĄ BROLIŠKĄ VIENAS KITO MEILĘ.

ADVENTAS

LEONAS ZAREMBA, S. J.

**Rasokit, dangūs, - puolam - trokštam - mirštam –
Sukepo mūsų širdys, kaip sausa žolė,
Tik Tu per potvynius gali išvest mus, Kristau,
Tik Tu sausroj pagirdyt mus gali.**

Bernardas Brazdžionis

Tokiais žodžiais poetas nusako adventą. Kas yra adventas? Tiek kartų girdėtas ir kartotas žodis. Lotyniškos kilmės žodis. Jis reiškia atėjimą. Visiems krikščionims aišku, kad čia suprantamas Kristaus atėjimas. Tačiau Kristaus gimimo paminėjimas, Kristaus atėjimas yra švenčiamas Kalėdose. Taigi, tiksliau būtų sakyti, kad adventas yra ne Kristaus atėjimo prisiminimas, bet Kristaus *laukimo*.

Laukimas yra visiems suprantamas. Kas mūsų nėra ko laukęs. Vaikai laukia grįžtančių tėvų, laukia dovanų. Moksleiviai laukia atostogų, o kai atostogos atsibosta, laukia mokslo metų pradžios. Vieni laukia savaitgalio, kiti mėnesio galo. Laukia žmonės algos išmokėjimo, laukia vardinių ar sukaktuvių, laukia vestuvių. Laukia žmonės gatvės kampe autobuso, laukia ateinančio laiško, laukia poilsio. Visi laukiam pavasario, geresnio oro. Laukiam didesnės teisybės, laukiam laisvės Tėvynei. Ir taip be galo. Laukiam skirtingiausių dalykų, įvairiausių vertės dalykų. Pagaliau, visas gyvenimas tam tikra prasme yra laukimas.

Laukime atsispindi visas žmogus. Galima būtų tvirtinti: pasakyk man, ko tu lauki, ir aš tau pasakysiu, kas tu esi. Laukime slypi mūsų praeitis, laukime atsispindi mūsų dabartis, laukime prasišviečia mūsų ateitis.

Tačiau adventas nėra vien tik istoriško fakto prisiminimas, bet tarsi viso Senojo Testamento pakartojimas, lyg žmonijos gyvenimo prieš Kristų santrauka. Ši istorinė advento prasmė yra geriausia priemonė suprasti kitas ir gilesnes advento prasmes.

Mes stebimės tais rašytojais, kurie giliai gyvenimo tiesas moka vykusiai išreikšti alegorijomis. Koks paprastumas, bet kartu ir minties gilumas dvelkia Esopo pasakėčiose ar Krilovo satyriniuose vaizduose. Mes patys dažnai naudojame palyginimus ir alegorijas. Kiek daug išminties yra lietuvių liaudies patarlėse ir priežodžiuose. Visuose šiuose dalykuose yra vartojami pavyzdžiai, labai dažnai iš gyvulių gyvenimo, bet tik tam, kad geriau suprastume realybę, žmonių gyvenimą. Nenuostabu, kad ir Šventajame Rašte sutinkame daug atvejų, kuriuose pasinaudota ir alegorija, ir palyginimu.

Dievas savo išmintimi ir visagalybe yra padaręs tai, ko joks žmogus neįstengia. Antgamatinei realybei paaiškinti Jis yra pavartojęs net istorinę realybę. Tai, kas tikrai įvyko Izraelio tautos istorijoje, be kitų dalykų, yra ir priemonė suprasti tą taip neprieinamą, taip paslaptinę, bet Dievo mums apreiktą antgamtinį gyvenimą.

Adventas nėra vien tik žydų tautos laukimo prisiminimas. Juk ir mes lau-

kiam Kristaus. Visa Bažnyčia laukia Kristaus. Apreiškimas sako, kad Jis dar kartą ateis. Taigi, ir mes esame laukimo būsenoje, esame advente, panašiai, kaip Senojo Testamento pranašai. Sakau, panašiai, nes mūsų laukimas skiriasi nuo jų laukimo. Trumpai sakant, adventas yra Kristaus laukimas, pilnai suprasto Kristaus, pagal Apaštalo žodžius: "Jėzus Kristus vakar ir šiandien, tas pats ir per amžius" (Žyd. 13, 8).

Vadinasi, mūsų adventas, pagal Bažnyčios mintį, turi tris momentus, tris pabrėžtinas prasmes, būtent: 1. senovės pranašai ilgesingai laukia Kristaus, 2. dabarties žmogus laukia Kristaus savo širdyje ir 3. visa Bažnyčia laukia Kristaus laiko pilnybėje.

Vienas prancūzų istorikas yra pasakęs, kad, norint pažinti kurią nors epoką, reikia pažinti svarbiausią tos epokos žmogų. Jei mes norime pažinti adventą, Kristaus laukimo laikotarpį, kokią istorinę asmenybę turėtume pasirinkti? Toks klausimas tikrai nelengvas. Juk tai tūkstančių metų laikotarpis: tiek žmonių, tiek asmenybių. Nors klausimas nėra lengvas, bet labai neklysimė, pasirinkę pranašo Izaijo asmenybę, ypač jo raštus. Štai vaizdelis iš Evangelijos, kuris paaiškina mūsų pasirinkimo priežastį.

"Jėzus atėjo į Nazaretą, kur buvo užaugęs; įėjo, kaip buvo įpratęs, subatos dieną į sinagogą ir atsistojo skaityti. Jam buvo paduota pranašo *Izaijo* knyga. Atskleidęs knygą, Jis rado vietą, kur buvo parašyta: Viešpaties Dvasia ant manęs, todėl Jis patepė mane ir siuntė mane nešti linksmos naujienos beturčiams, gydyti tų, kurių širdis sutrinta, skelbti atvadavimo apkalboms, ir akliems, kad jie atgaus regėjimą, išvaduoti prislėgtųjų, skelbti maloningų Viešpaties metų ir atsilygini-

mo dienos. Suvyniojęs knygą. Jis atidavė ją tarnui ir atsėdėjo. Visų akys sinagogoje buvo į Jį atkreiptos. Jis pradėjo jiems sakyti: *Šiandien įvyko šitie rašto žodžiai, kuriuos girdėjote*".

Taigi, Jėzus Kristus viešojo gyvenimo pradžioje pareiškia, kad įvyksta tie dalykai, kuriuos kaip tik pranašavo *Izaijas*. Kristaus pirmatakas Jonas Krikštytojas, atrodo, neskelbė ko nors kito, kaip tik *Izaijo* pranašystės išsipildymą. Pats pirmasis pagonis, gal tiksciau proselitas, įtikėjęs Kristų, Etijopijos karalienės Kandakės galiūnas, buvo pakrikštytas dijakono Pilypo. Tai atsitiko kelionėje iš Jeruzalės, kaip tik aiškinant pranašą *Izaiją*. Brevijoriuje, oficialiose Bažnyčios maldose, advento metu randame tik pranašo Izaijo pranašysčių tekstus ir ištraukas.

Iš tiesų, Izaijas vertas dėmesio. Jis labai ryškiai kalba apie ateisiantį Išgelbėtoją. Šv. Jeronimas, Bažnyčios daktaras ir Šv. Rašto specialistas, sako, kad pranašą Izaiją labiau reikėtų vadinti evangelistu negu pranašu.

Apie Izaijo gyvenimą daug žinių neturime. Gyveno jis 700 metais prieš Kristų. Tuometiniai laikai Palestinoje buvo neramūs. Prisiminkime iš istorijos Izraelio karalystę: Sauliaus pradėtą, o Dovydo sustiprintą. Po karaliaus Saliamono mirties, karalystė suskyla į dvi: Izraelį ir Judą. Šios dvi seseriškos karalystės gyveno visai neseriškai ir nekartą tarpusavyje kariavo. Prie neramių laikų pridėjome vidines krašto negeroves: didelę socialinę nelygybę, valdininkų sugedimą ir neteislingumą, ypač į kraštą besiveržiančią pagonybę, ir turėsime apytikslį Izaijo laikų vaizdą.

Matydamas tiek daug negerovių, Izaijas, Dievo Dvasios įkvėptas, prabilo į tautą. Grasina stabmeldžiams

ir vargšų išnaudotojams. Skelbia greitą Dievo pagalbą nelaimingiesiems ir kenčiantiems. Duoda patarimų karaliui. Ir pro visus šituos reikalus prasi-veržia dalykai didesni už tuometinį Žy-dų tautos vargą, pasirodo, sakytume, transcendentiniai Izaijo pranašavimai, vizijos apie Kristų.

Štai vienas pirmųjų sakinių: "Jau-tis pažino savo savininką ir asilas sa-vo šeimininko ėdžias. Izraelis gi manęs nepažino ir mano tauta manęs nesu-prato". Išverskim į šių dienų kalbą. Bušmėnai ir pigmėjai pažino Dievą ir įtikėjo Kristų, krikščionys gi tolsta nuo savo Viešpaties. Šių kelių eilučių pa-kaktų prasmingam Kalėdų mąstymui.

Kai kada girdime priekaištus, kad Senojo Įstatymo Dievas yra per daug negailestingas. Bet štai viena vietelė iš Izaijo: "Jei jūsų nuodėmės būtų kaip purpuras, bus baltos kaip sniegas. Ir

jei jos būtų raudonos kaip raudoni da-žai, bus išbaltintos kaip vilna".

Nekartą girdisi skundas: aš nemo-ku melstis. Nei viena maldaknygė ma-nę nepatenkina. Man vis atrodo, kad ne aš meldžiuosi, kad ta malda ne ma-no. Patarčiau pabandyti dar vieną da-lyką: prieiti prie pačių šaltinių. Štai kad ir tas pats Izaijas. Kai paskaitai jo regėjimą, kur aprašomas Dievo sostas, atsiranda noro prisidėti prie angelų choro ir pagarbinti Aukščiausiąjį. At-rodo, kad mūsų poetas Brazdžionis ne-kartą ieškojo įkvėpimo pas Izaiją. "Ke-leivis iš Edomo", neminint kitų, neabe-jotinai yra iš Izaijo pranašystės.

Pabaigai viena vieta iš Izaijo, kuri išreiškia antrąjį Kristaus atėjimą: "Dvasia ir sužadėtinė (Bažnyčia) sako: Ateik. Ir kas girdi, tegu sako: Ateik. Kas trokšta, teateinie. Ir kas nori, tegu ima gyvybės vandens dovanai".

AUKA (III)

A. KEZYS, S. J.

Šv. Mišių Komunija

"Tenuneša tavo šventojo angelo rankos šias dovanas į tavo dangiškąjį altorių, ... kad visi, kurie, šioje aukoje dalyvaudami, priimsime švenčiausią tavo Sūnaus Kūną ir Kraują, būtume pripildyti visokios dangaus palaimos ir malonės". Šv. Mišių veiksmas, prasi-dėjęs aukojimu ir pasiekęs savo kul-minaciją Kristaus Aukoje, užsibaigia meilės puota sakramentalinėj komu-nijoje. Auka nėra pilna be komunijos. Jeiigu aptariame aukos esmę kaip kū-rinio grįžimą pas Kūrėją, kaip žmogaus susitikimą su Dievu, negalime iš au-

kos išleisti komunijos, kur tas susitiki-mas yra gyvai realizuojamas. Per kon-sekraciją įvykusiame žmogaus aukos inkorporavime į Kristaus Auką glūdi, rodos, pats aukščiausias žmogaus su-sivienijimas su Dievu. Kas gali tikėtis pasiekti dar tampsresnio suartėjimo tarp dviejų asmenų, tarp kurių egzis-tuoja to paties kūno ryšys, ir kurių au-ka yra to paties organizmo auka? Bet šv. Mišiose dieviškajai meilei, rodos, ir to nebuvo gana. "Jėzus mylėjęs sa-vuosius, kurie buvo pasaulyje, parodė jiems savo meilę iki galui" (Jono 13, 1). Įsteigdamas šv. Mišių Auką paskuti-nės vakarienės metu, Kristus ėmė duo-

Los Angeles lietuvių Šv. Kazimiero parapijos bažnyčia ir mokykla.

na ir taurę ir sakė: "Imkite ir valgykite, imkite ir gerkite". Šv. Mišiose Kristus tampa ne tik mūsų auka, bet ir mūsų maistu. Mums paaukojus po konsekracijos kilniąją Kristaus Auką, Dievas, tarytum nenorėdamas nusileisti šiose dosnumo lenktynėse, šv. Mišių komunijoje vėl atsako nauja malone, duodamas mums Kristaus Kūną ir Kraują kaip dvasinį maistą. Šv. komunija užbaigia šv. Mišių Auką meilės puota. Ji taip pat yra ir Aukos tikslo tobulas įgyvendinimas – sakramen-

talinis žmogaus susijungimas su Dievu.

Šv. kunijos ritualas prasideda "Tėve Mūsų" malda: "Išganingųjų įsakymų liepiami ir dieviškojo pamokymo nurodomi, drįstame tarti: Tėve mūsų, kuris esi danguje ...". Artinamės prie Dievo stalo su be galo drąsiu žodžiu savo lūpose: Tėve mūsų. Vadinti Dievą savo Tėvu gali tik Tas, kuris buvo Jo gimdytas. Žmogaus Dievas negimdė, o jį sukūrė. Tik antrasis Švenč. Trejybės Asmuo buvo nuo amžių Tėvo pagimdytas. Jis yra vienintelis Dievo Sūnus. Jis vienas gali vadinti pirmąjį Švenč. Trejybės Asmenį savo Tėvu.

Nors nevadiname Dievo savo Tėvu ta pačia prasme kaip Kristus, tačiau ir ne grynai metaforine. "Mes vadinamės Dievo vaikais ir esame", sako šv. Jonas (1 Jon. 3, 1); ir šv. Povilas: "Jūs juk gavote ne vergystės dvasią, kurioje jums vėl reikėtų bijoti, bet gavote išūnystės dvasią, kurioje šaukiame: Abba, Tėve" (Rom. 8, 15)! Nors žmogus gali laikyti save Dievo sūnumi ir dėl to, kad jis yra sukurtas į Dievo paveikslą ir panašumą, tačiau šv. Jonas ir šv. Povilas kalba čia apie aukštesnį išūnijimą – apie tą, kuri suteikė mums Kristus. "Atėjus laiko pilnybei, Dievas siuntė savo Sūnų, sukurtą iš moteriškės, pastatytą po įstatymu, atpirkti tų, kurie buvo po įstatymu, kad mes gautume išūnystę" (Gal. 4, 4-5).

Atėjęs Kristus išvadavo žmogų iš nuodėmės jungo. Jis suteikė jam galią iš priešų tapti draugu, iš tarno sūnumi. "Tarnų Viešpats", sako šv. Atanazijus, "tapo Adomo mirtinguoju sūnumi, kad mirtingieji Adomo sūnūs taptų Dievo sūnumis, pagal šv. Rašto posakį: davė jiems galios būti sūnumis" (RJ 788). Šio nuostabaus pasikeitimo pagrindas yra Kristaus pelnytoji malonė, kuri sa-

vo fiziniu buvimu sieloje padaro žmogų dievybės dalininku, skirtu paveldėti didįjį Dievo palikimą – amžinąją Dievo Veido viziją. Pašvenčiamoji malonė nėra nei teorija, nei gražūs žodžiai, o naujas buvimas. Per ją žmogus tampa nauju žmogumi, gavusiu naująjį gyvenimą ne iš vyro, bet iš Dievo valios. Turėdamas malonę, jis nešioja savyje paties Dievo atspindį ir tampa dieviškojo gyvenimo paveldėtoju. Kristus yra natūralusis ir vienintelis Dievo Sūnus, mes esame išūnyti Dievo vaikai. Per malonę mes esame tuo, kuo Kristus yra per prigimtį.

Būdami pašvenčiamosios malonės stovyje, mes artinamės prie Dievo stalo šv. Mišiose, sakydami tikrovės žodžius: Tėve mūsų. Žodis "tėve" primena mums ne tik mūsų naująjį santykį su Dievu, bet ir pasako, kokiame stovyje turime priimti dangiškąjį maistą į savo sielą. Norėdami vertai įgyvendinti sakramentalinį susijungimą su Dievo Sūnumi, turime išpuošti sielą dieviškosios malonės rūbu. Kitaip šv. komunija bus mirčiai ir pražūčiai, ne gyvenimui. Nuo šv. komunijos turi mus sulaikyti viena kliūtis – nevertumas. Ne tas nevertumas, kuris kyla iš žmogiškosios būties žemumo, o tik tas, kuris užmuša dieviškąjį gyvenimą sieloje. Nors žmogus niekad nebus vertas Dievo pagal griežtą teisingumo mastą, tačiau dėl dieviškojo maloningumo šis nevertumas nėra kliūtis artintis prie Dievo: "Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir esate apsunkinti, ir aš jus atgaivinsiu" (Mat. 11, 28). Tik kas žino turįs savyje mirties principą – sunkiąją nuodėmę – negali į tą pačią širdį priimti Kristaus, neatlikęs vidinio atsinaujinimo gailesčiu ir atgaila. Dėl to šv. komunijos liturgija nuo pradžios iki pat priėmimo momento yra persunkta gailesčio ir atgailos mintimi.

Jau Viešpaties maldoje prašome! "Ir atleisk mums mūsų kaltes". "Gelbėk mus, meldžiame. Viešpatie, nuo visokio esamo, buvusio ir būsimo pikto..., kad tavo gailestingumo padedami, ir nuo nuodėmės visuomet būtume laisvi, ir nuo visokio neramumo saugūs". "Dievo Avinėli, kuris naikini pasaulio nuodėmes, pasigailėk mūsų". "Tavo kūno priėmimas. Viešpatie Jėzau Kristau, kuriam aš nevertas drįstu ryžtis, tenetampa man teismu ir pasmerkimu, bet dėl tavo maloningumo tebūnie mari kūno bei sielos apsauga ir vaitas".

Atgaila nelieka be rezultatų. Šv. komunijos maldyne jie yra išreiškiami ramybės ir taikos užtikrinimu. Gero sutvarkymo pasekmė yra ramybė ir taika. Kai tautos gyvena sklandžiai santykiavime, tarp jų yra taika. Kai žmogaus dvasia nejaučia konflikto, ji yra ramybėje. Panašiai ir santykiuose su Dievu. Kai nusidėjęs kūrinys atstato nuodėmės sugriautą tvarką gailesčiu ir atgaila, užviešpatauja ramybė ir taika. Ramybė persunkia žmogaus sielą, taika apsprendžia jo santykiavimą su Dievu. Nulaužęs Ostijos gabalėlį, kunigas daro juo kryžiaus ženklą virš kieliko ir kalba: "Viešpaties ramybė tebūnie visad su jumis", ir vėliau tos pačios malonės prašo visai Bažnyčiai: "Viešpatie Jėzau Kristau, kuris tarei savo apaštalams: Aš palieku jums savo ramybę, savo ramybę jums duodu; nežiūrėk mūsų nuodėmių, bet savo Bažnyčios tikėjimo ir jai pagal savo valią teikis duoti ramybės bei ją suvienyti".

Įdėdamas Ostijos dalelę į taurę, kunigas meldžia, kad Viešpaties kūno ir kraujo sujungimas ir pašventimas būtų priimantiesiems amžinojo gyvenimo laidas. Vertai priimta šv. komunija yra Kristaus duota amžinojo gyvenimo ga-

rantija: "Kas šitą duoną valgo, bus gyvas per amžius" (Jon. 6, 59); "Duona, kurios aš duosiu, yra mano kūnas pasaulio gyvybei" (Jon. 6, 52). Kristaus žadama gyvybė yra visa tai, ko krikščioniškoji religija siekia ir kam ji aukoja savo jėgas. Ši gyvybė prasideda žemėje su pašvenčiamosios malonės gavimu ir baigiasi danguje Dievo vizijoje. Nė vienas žmogus negali pasiekti šio gyvenimo pilnumo dangaus vizijoje, neturėdamas sieloje jos principo – dieviškosios malonės. Ši malonė yra amžinojo gyvenimo sėkla. Dabar ji yra beveik nepastebima, bet joje glūdi sukonzentruotos gyvenimo jėgos, iš kurių vėliau išsivystys nuostabūs gyvenimo medis. Šv. komunija yra šios gyvybės palaikytoja ir maitinanti. Ją vadiname Gyvenimo Duona. Kaip išrinktoji tauta, eidama dykumomis į pažadėtąją žemę, buvo maitinama dangiškąja mana, taip dabar krikščionis, keliaudamas per pasaulį į savo amžinąją paskirtį, turi stiprintis dangaus paliktąją duoną, kad nenusilptų kelyje. "Man taip dažnai puolančiam ir nusidedančiam, taip greitai atšalančiam ir nusimenančiam, reikalingas atsinaujinimas ir apsivalymas dažnomis maldomis ir išpažintimis ir Tavo Švenčiausiojo Kūno priėmimu" (Kristaus Sekimas, 4, 3). Kristus, mūsų Auka, tampa šv. Mišiose ir mūsų maistu, stiprinančiu mūsų jėgas, mums keliaujant erškėčiuotu bandymo keliu į dieviškosios paskirties kalną – amžinąjį gyvenimą. Kas valgo Kristaus Kūną, tas jau turi gyvenimą. Ne tik gyvenimą. Jis turi ir maistą, padedantį išugdyti šio gyvenimo sėklą į puošnų medį.

Besiartinant didžiajam sakramentinio susijungimo momentui, kunigas ima perlaužtą Ostiją į rankas ir, mušdamasis į krūtinę, kartoja šimtininko

žodžius: "Aš imsiu dangiškąją duoną ir šauksiuos Viešpaties vardo. Viešpatie, nesu vertas, kad įeitum po mano stogu, bet tikrai tark žodį, ir pasveiks mano siela". Ir tada, padaręs kryžiaus ženklą, priima Gyvenimo Duoną į savo sielą. "Kuo atsilyginsiu Viešpačiui už viską, ką jis man yra suteikęs? Imsiu išganymo taurę ir šauksiuos Viešpaties vardo". "Viešpaties mūsų Jėzaus Kristaus kraujas tesergsti mano sielą amžinajam gyvenimui". Priėmęs šv. komuniją, kunigas eina prie Dievo stalo dalinti tos pačios Gyvenimo Duonos tikintiesiems: "Štai Dievo Avinėlis, kuris naikina pasaulio nuodėmes!"

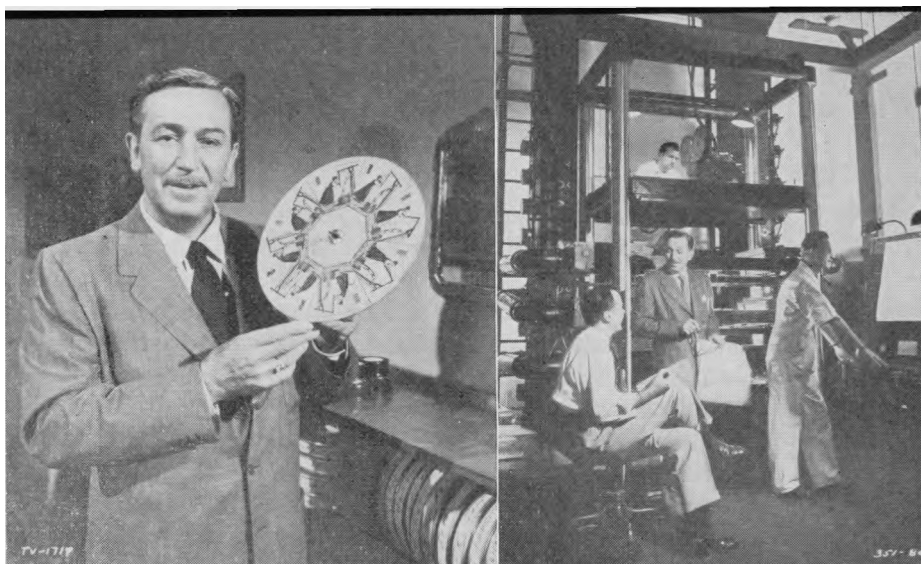
Žemiškoji vaizduotė negali suprasti dieviškosios dovanos kelio. Kristus, Dievas ir žmogus, mažojoje plotkeleje artinasi prie manęs būti mano maistu! Kodėl Dievo siūstasis nepasirodo galingas ir gražus, bet dingsta gyvenimo pilkume po paprastos duonos skraiste? Ar nebūtų Jam labiau tikę ateiti pas savuosius, griaudžiant perkūnui ir blykčiojant žaibams? Ar nebūtų Jo misija geriau pasisekusi, jei vietoj šalto tabernakulio būtų apsigyvenęs aukso tviskančiuose rūmuose, kur ir žemės galingieji nesigėdytų Jam nusilenkti?

Bet kam mes priskiriame Dievui fizinę jėgą ir kūnišką grožį, o ne meilę? Nejaugi meilė yra silpnesnė už anas galias?

Kristus atėjo pas žmones, kad jie Jį priimtų ir per Jį būtų išganyti. Jis turėjo užkariauti jų širdis, ne kūnus. Fizinė jėga pavergia žmogų tik laikinai, meilė yra belaikė. Kristus gimė šaltaime tvartelyje, nes mylėjo mirtyje įšalusius žmones; Jis kentėjo dėl mūsų, nes tik kančioje išbandyta meilė yra gili ir karšta. Ateidamas į pasaulį, Kristus nežiebė perkūno kibirkšties, bet metė meilės liepsną į žmogaus širdį. Šv. Eucharistijos įsteigime Kristus,

Walt Disney savo studijoje.

(Esame dėkingi Walt Disney studijai už leidimą pasinaudoti jų nuotraukomis)

kaip pažymi šv. Jonas, parodė savo meilę "iki galui". Nėra nieko kito, pasakė vienas šventasis, kur Jėzaus meilė būtų švelniau ir jautriau parodyta, kaip šiame sakramente. Čia Jis lyg susinaikina dėl mūsų, priimdamas paprastos duonos pavidalą, kad galėtų būti mūsų maistu ir sujungti mūsų sielą su savimi. "Jėzus nusižemino iš meilės mums iki išsikūnijimo, iki kryžiaus, iki duonos", sako šv. Bernardas.

Kaip kiekviena meilė turi būti atsakyta meile, taip ir Kristaus meilė. Jeigu mes žinome, kad ta baltoji Ostija, į kurią žiūrime, kunigui atsisukus į žmones, yra įkūnyta dieviškoji Meilė, negalime praleisti jos pro šalį, palydėdami ją tik drungnos meilės žvilgsniu. "Aš atėjau ugnies siūsti į žemę, ir ko gi norėčiau, jei ne kad kūrentųsi?" (Luk. 12, 49).

Tikrasis atsakymas į Kristaus meilę yra mūsų meilė. O pagrindinis įrodymas, kad įvertiname Kristaus meilę šv. Sakramente, yra, anot Kristaus, Bažnyčios ir dvasios vadų, vertas ir dažnas to Sakramento priėmimas. "Ne pasilikti aukso taurėje Kristus nužengia kasdien iš dangaus", sako šv. Teresėlė, "bet ieškoti kito dangaus: dan-

gaus mūsų sieloje". Daugeliui mūsų šv. Mišios yra praradusios puotos charakterį. Mes ateiname į bažnyčią, atiduodame savo auką, bet prie stalo nesuartiname. O vis dėlto Auka ir Komunija šv. Mišiose sudaro glaudų vienetą, kurio neturėtume be priežasties ardyti. Paskutinėje Vakarienyje Kristus taip tampriai sujungė šias dvi nekruvinosios Aukos dalis, kad viena ir ta pačia formule Jis įvykdė pavidalų konsekraciją ir pakvietė Apaštalus juos valgyti: Imkite ir valgykite, tai yra mano kūnas. Taip pat ir Viešpaties maldoje Jis liepia mums prašyti kasdieninės duonos. Kalbėdamas apie savo kūno maistą, Jis palygino jį Senojo Testamento manai, kuri iškrisdavo ant žemės kiekvieną dieną maitinti išrinktąją tautą, jai einant per dykumas į pažadėtąją žemę. Ši Kristaus mokslą seka ir Bažnyčia: "Mes norime, kad tikintieji priimtų šv. Komuniją kiekvieną kartą, kai dalyvauja šv. Mišiose" (DB 944). "Tu nusidedi kasdien, tad eik Komunijos kasdien" (Cat. Trid. p. 201). Tą pat moko ir žymūs dvasios vadai: "Aš turiu dažnai prie Tavęs artintis ir Tave priimti kaip gyvybės palaikytoją, nes, to dangiško

maisto neturėdamas, aš nualpsiu kelyje" (Kr. Sek. 4, 3). "Taip gyvenk, kad galėtum priimti šv. Komuniją kiekvieną dieną" (šv. Augustinas, Serm. 84).

"Jeigu pasaulio žmonės klaustų tave, kam taip dažnai eini Komunijos", sako šv. Pranciškus Salezietis, "atsakyk jiems, jog dėl to, kad išmoktum mylėti Dievą, kad apsivalytum nuo netobulybių, kad išsivaduočiau iš savo vargingumo, kad būtum paguostas savo skausme ir paremtas savo silpnybėje. Pasakyk jiems, kad dvi žmonių rūšys turėtų eiti Komunijos dažnai: tobulieji, nes, būdami gerai pasiruošę, jie užsitarnautų papeikimą, jei nesiarintų prie tobulumo šaltinio; ir netobulieji, kad jie pasidarytų tobuli; stiprieji, kad nenusilptų, ir silpnieji, kad sustiprėtų; ligoniai, kad pasveiktų, ir sveikieji, kad nesusirgtų; tu, būdamas netobulus, silpnas ir ligonis, turi dažnai jungtis su Tuo, kuris yra tavo tobulumas, tavo stiprybė ir tavo sveikata" (p. 202).

Priėmę Kristų į savo širdį, turime suprasti, kokią dovaną turime savyje, ir nepamiršti už ją dėkoti, nes "jokia nors ir didžiausia tauta neturi dievų, kurie taip arti būtų prie jos, kaip tu, mano Dieve; tu esi su visais savo ištikimaisiais, maitindamas juos kasdien savo kūnu, juos guosdamas ir jų širdis keldamas į dangų" (Kr. Sek. 4, 13). "Kuo atsilyginsiu Viešpačiui už visa, ką Jis man yra suteikęs? Imsiu išganymo taurę ir šauksiuos Viešpaties vardo". Vien žodžio padėkos nepakanka. Gyvenimas, ypač to gyvenimo taurė, aukojama su meile Viešpačiui, įrodo žodžio nuoširdumą, suteikia žodžiui prasmę. Paskutinės šv. Mišių dalys atkreipia mūsų dėmesį į šį gyvenimą.

Išdalinęs šv. Komuniją, kunigas grįžta prie altoriaus. Plaudamas pirštus, jis kalba: "Tavo Kūnas, Viešpatie,

kuri aš priėmiau, ir Kraujas, kuri gėriau, tebūnie visuomet mano širdyje; duok, kad neliktų nedorybių dėmių manyje, kuri atgaivino tyrieji ir šventieji sakramentai". Uždengęs taurę ir pateną spalvotu uždangalu, kunigas skaito paskutiniąsias šv. Mišių maldas. Tada užverčia mišiolą ir, grįžęs į altoriaus vidurį, sako: "Eikite, auka baigta".

Šv. Komunijos liturgija užsibaigia staigiai, net nelaukta. Tai ne taip kaip katekumenų Mišiose, kur pasiruošimas Aukai buvo žymiai iškilmingesnis ir ilgesnis. Po Komunijos ne vienas norėtų pabūti su Kristumi, padėkoti, paprašyti, išsikalbėti. Tačiau, be abejo, galime padaryti privačiai, praleisdami keletą brangių momentų su dieviškuoju Svečiu po šv. Mišių. Bet liturgija sako: "Eikite". Eikite į namus, į įstaigas, į mokyklas. Eikite į gyvenimą ir tęskite ten gyvąją Kristaus Auką. Mūsų auka nesibaigia su palaiminimu ar paskutiniąja Evangelija. Gyvenimas ir šv. Mišios nėra atskirti, o vienas kitą turi papildyti, atbaigti. Išėję iš bažnyčios, mes gyvename tai, ką išreiškėme šv. Mišių ritualu. Mes papildome Kristaus Kančios Auką savo kūne, aukodami kartu su Juo savo skausmus, džiaugsmus, visus užsiėmimus. Visas krikščionio gyvenimas priklauso šiai Aukai, įskaitant ir didžiuosius darbus ir mažiausias detales. "Eikite, auka baigta" reiškia šv. Mišių užbaigimą prie altoriaus ir tų pačių Mišių prasidėjimą gyvenime.

Krikščioniškosios Aukos išgyvenimas nėra vien moralinio dorybingumo kelias, bet ir sąmoningas šio kelio jungimas su Kristaus Auką. Mūsų auka bus tik tada verta Dievo akyse, kai aukosime ją kartu su Kristumi, vieninteliu žmogaus Tarpininku pas Dievą. Tam tikslui Bažnyčia įsako mums eiti

TYLA, TYLĖJIMAS IR ŽODŽIAI ALFONSAS GRAUSLYS

(Šiuo rašiniu papildau savo straipsnį, vardu "Tyla – kelias į Dievą", buvusi šiame žurnale 1955 m. gruodžio mėn. A. G.)

Modernioji civilizacija ugdo triukšmą. Mašinų varomos pramonės ir jos triukšmo įtakoje milijonai dirbančių žmonių darosi vis nervingesni, kalbesni ir triukšmingesni, nes triukšmas gimdo triukšmą. Tuos, kurie išvengia fabriko darbo, ta pati civilizacija apdovanoja triukšmu namuose, kai radijo ir televizijos aparatai, atsukti ir neklausomi, regis, tik ir veikia tam, kad sukeltų namuose triukšmą. Kišeniniai radijo aparatai padeda tą triukšmą nešiotis su savimi, išsivežti jį į tyliąją gamtą ir niekur su juo nesiškirti. Modernūs žmonės, atrodo, pradėjo nebepakelti tylos, triukšmas pasidarė jų gyvenimo dalimi.

Darbo spartos ir skubėjimo dėka atsirado vidaus dvasios įtempimas, tasai begarsis triukšmas, kurs sužadino išsiblaškimą, nerimavimą ir sukėlė neapgalvotų bei neišmintingų žodžių tvaną, kurs iš milijonų modernių žmonių burnos veržiasi, pažemindamas žodžio vertę ir jo reikšmę, ir kuri galima labiau vadinti triukšmo, o ne kalbos vardu. Visa to pasekmė – tai vis di-

šv. Mišių išklausyti kas savaitę. Tam tikslui ji pataria toje Aukoje dalyvauti ir dažniau, o negalint, bent mintimis jungtis su ten aukojama Kristaus Auka. Šis gyvenimo ir šv. Mišių nuolatinis jungimas, ypatingai kai jis yra stiprinamas dažnu dangiškojo Maisto priėmimu, vis labiau ir labiau suartins mus ir vieną su kitu, ir su Kristumi.

dėjantis mūsų laikų dvasios nukultūrėjimas ir sulaukinėjimas. Jų visas elgesys ir kalbėjimas jau nebetvarkomas galvojimo, nes mąstymui ir galvojimui jau nebeliko nei laiko, nei sąlygų. Nebeliko laiko nei skaitymui, kuris žadina galvojimą.

Tyla, tylėjimas ir žodžiai, šių veiksnių santykis, ryšys ir giminingumas yra šio straipsnio tema. Paskatinti tylos ir tylėjimo valandų suradimui, kad būtų progos pagalvoti ir savo dvasios pasaulį turtinti bei savo kalbas labiau įprasminti – tai šio rašinio uždavinys. (Tyla čia yra vadinama daugiau pasyvi ramybė, esanti aplink mus, o tylėjimu – aktyvios mūsų pastangos vengti triukšmo ir bereikšmingo kalbėjimo).

Tylos plotai ir svoris

Nepažįstu kito rašytojo, kuris subtiliau ir giliau būtų šiuo klausimu rašęs, kaip Max Picard savo geriausiame kūrinyje, pavadintame "Die Welt des Schweigens". Anot jo, kaip du trečdaliai žemės yra vandens apsemti, taip ir tyla yra viešpataująs žemės ir tarpplanetinių erdvių pradas. Todėl šių laikų žemės gyventojų keliamas triukšmas yra lyg vabzdžių zvimbimas virš to milžiniško gyvulio nugaros, kuris yra tyla.

Max Picard nuomone, tylos plotai yra labai dideli. Tyla persunkia viską. Viskas vyksta tylos fone, tartum dailininko piešiamas paveikslas drobėje. Į viską galima žiūrėti iš tylos taško. Jau ir laikas bei gamtos pagrindiniai veiksmai vyksta ir teka tyloje. Tyliai sukasi žemė aplink savo ašį ir saulę. Tyliai keičiasi metų laikotarpiai. Visi net ir

didžiausieji įvykiai krinta į amžinybės tylą ir joje paskęsta.

Kūdikis ateina į pasaulį, savo reiki- mu nutraukdamas tylą, iš kurios išėjo. Lėti yra seno žmogaus žodžiai, nes jis vėl artėja į tylą. Lėti jo judesiai, tartum pilni baimės, kad nesudrumstų tylos. Senas žmogus tylėdamas artėja į mir- ties tylą.

Tylėjimas yra ne mažiau natūralus už kalbėjimą, jis atitinka žmogaus prigimtį. Ar šio tvirtinimo neįrodo kad ir tas faktas, kad kartais jautrus žmo- gus, negalėdamas norimos tiesos pil- nai žodžiais išreikšti, nuliūsta ir nuty- la? Kaip gražiai tai išreiškia poetas Tiutčev savo eilėraštyje, pavadintame "Silentium" (Tyla), kai liepia tylėti ir nebyliai slėpti savo jausmus:

"Kaip dvasios bylai žodį rasti?

Ir kaip tave kitam suprasti?

Kuo gyvas tu, ar spėtų jis?

Meluoja išreikšta mintis.

Užgavęs drumsi šaltinius –

Maitinkis jais ir būk tylus".

(Vertė A. Churginas)

Kaip yra reikšminga tyla ir tylėji- mas svarbiausiuose žmogaus gyveni- mo įvykiuose – meilėje ir kančioje! Meilė užsimezga tyloje – akių žvilgs- niu, lūpų nusišypsėjimu. Tikra meilė yra pajuntama be žodžių. Besimylin- tieji pasijunta vieniši tarp kitų žmo-

nių, ir jų vienišumas yra skiriamas vienas kitam. Jie izoliuojasi nuo kitų tyloje. "Yra nepalyginamai lengviau mylėti, kai kalbama, žodžių ieškojimas labai trukdo širdies dvelkimą" (Bre- mond). Net ir draugystė labiau suce- mentuojama tylėjimu negu skaitlingais žodžiais, kurie skaldo ir daugina nesu- sipratimus. Čia yra labai reikšmingi Pegny žodžiai: "Laimingi du draugai, kurie užtenkamai mylisi, kad galėtų drauge tylėti".

Kančia ir tylėjimas taip pat yra gi- miningi, nes kančia šaukiasi tylos ir tylėjimo ir tik toje palaimintoje mau- dyklėje nurimsta ir pagyja. Kiek daug kančios yra vienokio ar kitokio triukš- mo ar dvasinio nerimo vaisius! Kad ir nemigo kančia, kas gi ji pagaliau yra, jei ne gyvenimo ar dienos triukšmo liekanos, neduodančios naktį užmigti ir įžengti į tylos karalystę? O ir gali- mai reikšmingiausia žmogaus gyveni- mo viršūnė – šventumas yra beveik visada ne kas kita kaip tylėjimas, pa- stebi Mauriac, nes šventojo nuolanku- mo ir tylėjimo dėka jo šventumas daž- nai kitų nėra pastebimas.

Max Picard ir į meną žiūri iš tylos ir tylėjimo taško. Paveikslas – tai kal- bąs tylėjimas. Poezija – tai mozaika, įstatyta į tylėjimą. Monologas – tai dialogas su tylėjimu. Muzika – tai ty-

Walt Disney studijos bendras vaizdas iš lėktuvo. Kairėje matyti Šv. Juozapo ligoninė, kurioje kapelionauja kan. K. Steponis.

lėjimas, kuris svajodamas pradeda tonais reikštis, ir niekada tylėjimas nebūna labiau girdimas kaip tada, kai nutyla paskutinis muzikos tonas. O kalbant apie architektūrą, graikų statulos – tai tartum baltos tylėjimo salos, tartum tylėjimo indai. Piramidės – tai tylėjimo tvirtovės. Egiptiečių sfinksas – tai tylėjimo bedugnė. Katedros – tai pastatai, kur užsidarė tyla, tai tylos rezervuarai. Jų išorinės statulos – tai pasiuntiniai, kurių uždavinys yra nešti tylą žmonėms. Katedros yra lyg tylos muziejai, nes pasaulyje nėra tylos; tai tartum Nojaus arkos, kuriose galima išsigelbėti nuo triukšmo.

Didelis yra tylos ir tylėjimo dvasinis svoris. Branginti tylos ir tylėjimo valandos nėra bejėgumas ir pasyvumas, nes sunkiau yra tylėti negu kalbėti. Daugiau reikia susivaldymo elgtis ramiai negu triukšmingai. Tyla ir tylėjimas – tai aktyvumas, mus ruošiantis aktyvumui. Bendrai, kartais vadinamose pasyviose dorybėse yra daugiau aktyvumo negu aktyviose.

Tylos ir tylėjimo valandomis tartum anglių klodai susiklosto dvasios gėlmėse ir žmogus dvasiniai turtėja. Tylėjimas yra telkimas, o kalbėjimas – eikvojimas. Tylos valandomis žmogus turi progos į save pažvelgti, išigilinti, savo darbus įvertinti ir perkainoti. Tylėjime ir tyloje yra pagaunama daiktų ir įvykių esmė ir tokiu būdu susiliečiama su visa ko Priežastimi. Ant tylėjimo gamtinės bazės pastatoma tikėjimo antgamtė. Tikėjimas yra paslaptis. O tylėjimas, toji gamtinė paslaptis, ruošia jam kelią. Yra labai reikšmingas faktas, kad kaimų gyventojai, būdami daugiau tyloje, yra religingesni už miestų gyventojus, kur triukšmas išblaško, neleisdamas dvasiai susitelkti prie didžiųjų klausimų.

Tad visai nenuostabu, kad tasai amžinybe ir šventa rimtimi dvelkias tylėjimas bažnytinėje vienuolynų kalboje vadinamas sacrosanctum silentium – švenčiausioji tyla.

Iš tylos kilę žodžiai

Dauguma žmonių per daug kalba. Pitagoro išpėjimas: "Tylėk arba pasakyk ką nors, kas būtų geriau už tylėjimą – jiems yra nesuprantamas, nes kaip tik daugiausia kalba tie, kurie mažiausia ką turi pasakyti. Tie, kurie daug kalba, neišvengiamai dažnai neišmintingai kalba.

Šiandien žodžių dauguma nekyla iš juos įprasminančio ir praturtinančio tylėjimo, bet dažniausiai tai yra tik reagavimas į kitų žodžius ir išpūdžius. Tie žodžiai turinio atžvilgiu yra baisi tuštuma. Tokie žodžiai tai yra tik triukšmas, dar labiau padauginąs pasaulyje viešpataujantį triukšmą.

Žodžių dauguma nėra taip pat kitų klausymo pasekmė, nes šiandien retai kuris klauso, nes retai kuris tyli. Kiekvienas tik nori išmesti iš burnos susirinkusius žodžius, tartum nesveiką valgį. Nenuostabu, kad tokie žodžiai neturi jokios vertės ir nėra verti klausytis. Tokiu būdu, nežiūrint bendravimo ir kalbėjimo, kiekvienas pasilieka savo vienatvėje.

Šitokį kito nesiklausymą ugdo pvz., kaip minėjome, atsuktas radijas. Jis įpratina nekreipti dėmesio į žodžius ir juos suprofanuoti. Šitokioj "mokykloj" mokydamiesi, žmonės pradeda neklausyti ir jiems asmeniškai sakomų žodžių. O neklausant ir neišsiklausant, neužmezgama tikrų ryšių tarp žmonių, vienas kito giliau nepažįstama, ir šaltas abejingumas darosi pagrindinis žmonių bendravimo tonas.

Kaip rašytame žodyje vartojami įvairūs skyrybos ženklai, kurie yra ne

kas kita kaip vienokio ar kitokio ilgu-
mo tylos pauzės, kurios turi paryškinti
žodžių santykius ir jų prasmę, taip ir
kalbamų žodžių sukuryje reikia tokių
tylos tarpų, kad žodžiai būtų įprasmin-
ti mintimi, žodžiai nuskursta kaip iš
žemės išrautas augalas, jeigu jie ne-
išdygsta ir neužauga mąstymo dirvo-
je. Tylėjimas stovi žodžių vertingumo
sargyboje. Tylėjimas, anot M. Picard,
žodžiui yra tai, kas apačioje ištiestas
tinklas ant virvės šokančiam cirko ak-
robatui.

...

Tarp dviejų tylų gyvena žmogus.
Tai yra tylos pasaulis, iš kurio jis atė-
jo, ir mirties tylos pasaulis, į kurį jis
eina. Tad yra visai natūralu, kad ir jo
gyvenime būtų tylos ir tylėjimo valan-
dų. Tų valandų reikia, norint išlaikyti
dvasios kultūrą ir pakelti bei įpras-
minti kalbų lygį. Tylėjimas kalbėjimui
yra tai, kas pauzės muzikai.

Tylos ir tylėjimo dvasiai ugdyti
originalų receptą siūlo prancūzų rašy-
tojas J. Green. Anot jo, reikia dažnai ir
ilgai žiūrėti į nakties dangų... Tada
kažkokia vidaus palaima užlies mūsų
sielą. Mes pajusime gilų pasaulio tuš-
tumą, pajusime slaptinę Dievo artu-
mą ir tą begalinę tylą, kuri yra tų dan-
gaus erdvių tylos aidas.

Tokių receptų ir vaistų jau reikala-
vo prieš šimtmetį gyvenęs danų filo-
sofas Kierkegaard: "Šiandieninis pa-
saulis ir visas gyvenimas serga. Jei bū-
čiau gydytojas ir manęs klaustų pata-
rimo, atsakyčiau, kad reikia sukurti
tylą ir palenkti žmones tylėti. Dievo žo-
dis triukšme neišgirstamas". Tai yra
tas Dievo žodis, kuris, anot jo, gydo.

Tiesa, žmogui tylėti yra nelengva.
Neveltui kalėjimo vienutė yra laikoma
didele bausme. Nutilti žmogui yra sun-
ku, nes tokiomis valandomis jis atsi-
stoja pats prieš save ir pamato savo

vidaus ir gyvenimo klaidų tuštumą, ku-
rio jis negali pakelti. Jis atsistoja prieš
virtinę klausimų, į kuriuos ieškoti atsak-
ymo jis neprisirengia ar nenori. Daug
patogiau ir lengviau visa tai apglušinti
triukšmu, nors ir savo dvasinio nu-
skurdimo kaina. Norėtusi tik tokių pa-
klausti, ar pasėtas grūdas galėtų aug-
ti toje dirvoje, kuri nuolat būtų judina-
ma ir kasinėjama?

Triukšmas, tasai dvasinis vėžys,
ypač miestuose yra nelengvai pašali-
namas. Picard sako, kad "miestuose
triukšmas yra dirbtinai fabrikuojamas,
tartum prekė, ir didmiesčiai yra lyg
tvirtovės nuo tylėjimo". Tylėjimas da-
bar yra tik vienuolynų klauzūrose už-
darytas. O tačiau kas gali drausti šei-
mos židiniuose ugdyti save didesnio
tylėjimo meilei? Tasai ugdymas vyks-
ta tada, kai yra budima, kad nebūtų
per garsiai atsuktas radijas ar televizi-
ja, kai šeimos nariai išmoksta tyliai
uždarinėti duris, kai kambariuose
vaikščiojama, apsiavus šlepetėmis, kai
įvedama tam tikra valanda, vokiškai
vadinama "Polizeistunde", po kurios
tyliau kalbama, kai įpratusieji garsiai
kalbėti aptildomi, kai svečiavimasis
laiku nutraukiamas ir t.t. Tokiam elge-
siui reikia pratintis ir dienos metu, nes
kuo žmogus kultūringesnis, tuo jis ty-
liau elgiasi bet kur ir bet kada.

Gal vienas didžiausių kultūringumo
parodymų yra tas, kaip tyliai ar gar-
siai grįžta kuris nors namo, kai visi
jau yra sumigę. Prisimenu čia vieną
man labai artimą jau mirusį šeimos
tėvą, kuris, vėliau grįždamas, eidavo
tyliai ir atsargiai lyg katė; batus jau
už durų nusiimdamas ir nedegdamas
šviesų bei nieko nevalgydamas, eida-
vo tuoj gulti. Tokių švelnių, kad ir ne-
daug mokytų, bet širdies nuojautos la-
bai išauklėtų žmonių nemaža buvo mū-
sų tautoje.

jaunimo paslaptys

PAGARBOS IR MEILĖS GYVYBEI!

ALFONSAS GRAUSLYS

Dvasinė žmogaus kultūra ir jos lygis išbandoma, susidūrus su silpnesniais už save. Koks jis yra su tais, kurie nuo jo priklauso, apsprendžia jo paties dvasios turinį. Čia mes kalbėsime apie žmogaus elgesį su gyvąja gamta – gyvuliais ir augalais, išeidami iš dabar gyvenamo krašto patyrimo.

Nekartą teko stebėti faktą, kad neturį šeimininko, t. y. neapsaugoti, šunes paprastai yra labai baugūs. Net ir švelniausią kvietimą girdėdami, jie skubiai pabėga. Reiškia, patyrimas juos pamokė, kad žmogumi pasitikėti negalima. Ir tikrai, vaikai juos erzina, apmėto akmenimis, dažnai tenka matyti šunį, negalintį atsistoti ant kurios

nors kojos, nes ji sužeista. Nemačiau čia vaiko, kuris norėtų tokį gyvulėlį bent paglostyti. Net ir jaukiosios voveraitės yra vaikų gąsdinamos ir vaikomos.

Nekitoks yra jaunimo elgesys ir su augalais. Ar daug čia rasi jaunuolių, kurie, praeidami pro medžius ar krūmus, nenuskintų (nežinia, kuriam tikslui!) kelis lapus ar nenulaužtų šakas? Visur, kur tik eini, matai nepagarbos gyvybei ženklus: sužalotus medžius ir krūmus. Neseniai čia teko matyti ypatingai vandališką vaizdą: "sportiškai" nusiteikęs jaunimas spardė didelius gėlių žiedus, stengdamasis juos nukirsti kojomis. Tokie ir kiti panašūs faktai nulėmė šio straipsnio atsiradimą.

Pragaištingas triukšmo veikimas ir fizinei ir dvasinei žmogaus sveikatai vis labiau pradedamas suprasti. Pasaulyje kuriasi organizacijos kovai su triukšmu. Kai 1956 m. gruodžio mėn. 12 d. popiežius Pijus XII kalbėjo Italijos sąjungai kovoti su triukšmu jos antrojo suvažiavimo proga, tarp kitko pasakė: "Tyla padeda įžengti į aukštesnes sritis ir išgirsti paslaptinę Dievo balsą".

Tad nėra kitos sėkmingesnės priemonės dvasiai nuskursti ir nuskurdinti, kaip nuolat plepėti, triukšme gyventi ir dalyvauti triukšmingose draugystėse. O dvasiniai atsigaunama ir pasveikstama, kai dažnai dvasia panardoma į tylos ir tylėjimo maudyklę. Tad nėra perdėti Carlyle žodžiai, kad tylėjimas ir tyla – tai dorybės, kurioms pagerbti reikėtų statyti amžinos šlovės altorius.

Meilės gyvybei pagrindai

Su viskuo, kas yra pasaulyje, mus jungia Tvėrėjo valia, kuri mus visus pašaukė į buvimą. Su visa tuo, kas gyva, mus jungia gyvybės paslaptis, kuri neišaiškinama be Didžiosios Paslapties. Štai kodėl už tvarinių stovi Dievas ir jie yra "įsidaiktinę Dievo žodžiai" (A. Maceina). Tai ypatingai jautriai pabrėžia R. Tagore. Anot jo, "paukščiai gieda Tavo vardą ankstyvais rytmečiais, nes Tavo vardas yra džiaugsmas... Kiekviena tvarinio giesmės gaida ateina iš Jo lūpų..." Antra vertus, tvariniai jaučia tą ryši su Tvėrėju, nes "medžiai tartum žemės ilgesiai pasistiepė ant pirštų, kad pažvelgtų į dangų... šitie dideli, aukšti medžiai yra maldos..."

Visus, kas tik yra, jungia ir bendras uždavinys, kuris yra visa to, kas egzistuoja, ir viso buvimo turinys. Tai Dievo garbė. Išėję iš Dievo, jie turi išsaugoti savo dieviškos kilmės ženklą, kad gyventų Dievui. Neišmintingi negyvi ar gyvi tvariniai skelbia Dievą tais gamtos įstatymais, kuriais jie gyvena. Jie nekartą, kad ir nesąmoningai, labiau Dievą garbina negu žmonės, kurie sąmoningai Dievo įstatymui sąžinėje nenusilenkia. Nenuostabu, kad ir Šv. Raštas "Trijų jaunuolių giesmėje", pranašo Danielio knygoje, kviečia visą tvariniją garbinti Dievą. Čia yra kviečiama visa negyvoji ir gyvoji gamta: saulė, žvaigždės, lietus, rasa, augalai, žuvis, paukščiai, visi laukiniai ir naminiai gyvuliai.

Pagarbos ir meilės gyvybei taip pat reikalauja ir krikščionybės artimo meilės įstatymas. Atrodo, kad šito įstatymo dvasią atitinka jo praplėtimas ne tik žmonėms, bet visa tam, kas gyva ir kas tam tikra prasme ilgisi meilės. Gyvuliai yra mums artimi ne tik tuo, kad

toje pačioje žemėje gyvena, kad jų kūne yra tie patys cheminiai ir fiziniai pradai, bet ir tuo, kad, evoliucijos teoriją priimant, jų kūnai yra giminingi mūsų kūnams.

Pagaliau įstatymas "Nežudyk!", gerai ir pilnai suprastas, saugoja kiekvieną gyvybę ir liepia mums kiekvieną gyvybę globoti, jai kančią mažinti ir be tikro reikalo gyvybės nenaikinti. Maitinimasis mėsa ir šiam reikalui gyvulių žudymas nėra idealus stovis. Anot kai kurių teologų. Dievo numatytas žmogaus gyvenimo rojuje stovis šitokio gyvulių žudymo ir jais maitinimosi nenorėjo. Kai kurie mąstytojai mano, kad gyvulių žudymas ir naudojimas jų mėsa yra gimtosios nuodėmės pasekmė. Štai dėl ko mėsos nevartojimas gali turėti kilnius moralinius ir net religinius pagrindus.

Prie tų visų meilės gyvybei pagrindų reikia pridėti dar tai, kad gyvybės negerbimas ir jai žiaurumas pažeidžia žmogų ir jo žmoniškumą. Kas lengva širdimi įpranta kad ir lapus nuo medžių draskyti, tas pamažu pradės ir žmones užgaulioti. Kas yra žiaurus gyvuliams, sunku tikėtis, kad jis taptų švelnus žmonėms. Žiaurumas gyvuliams pažadina žmogaus prigimtyje snaudžiančius sadizmo jausmus, kurie vėliau pradeda reikštis ir žmonių atžvilgiu. O rūpinimasis gyvuliais ugdo pagarbos sąmonę silpnesniajam.

Nusikaltimai gyvybei

Nusikaltimų ir žiaurumų gyvybės atžvilgiu yra nemaža net ir šiaip jau, rodos, humaniškai nusiteikusiame visuomenėje. Ar nežiaurus būdavo tasai nusikratymas šunimis ar katėmis, kai juos kur nors toli nuo namų nuveždavo ir paleisdavo? Ar neugdo žiaurumo jau mažuose vaikuose meškeriojimas, kai gyvas sliekas draskomas ir užka-

binamas ant kabliuko, arba kai pagauta žuvis neatsargiai, žiauriai, jos žiaunas žalojant, nuo kabliuko nutraukiama? Ar nėra širdies žiaurinio mokykla medžiojimas, prie kurio jau maži vaikai pratinami, šautuvėliais paukščius šaudant? Vaikams, kurie jau rodo palinkimą į medžiojimą, reikėtų paskaityti ir paaiškinti, kad ir mūsų rašytojo J. Biliūno gaudų medžiojimo vaizdelį pavadintą "Kliudžiau".

Labai žiaurus yra ir lėtas gyvulio žudymas, vykdomas žydų tikybos žmonių, norint pagaminti "košer" mėsą. Yra kraštų, kur toks gyvulio skerdimas yra įstatymais uždraustas. Prieš gyvulių kalinimą zoologijos soduose ir cirkuose labai aštriai protestuoja ir žinomas "San Michele knygos" autorius A. Munthe: "Kol šitoji gėda mūsų įstatymų yra toleruojama, mes labai mažai turime vilties, kad busimosios kartos mus laikys civilizuotais žmonėmis".

Subtilus vokiečių rašytojas J. Wassermann, savo "Mauricijaus byloje" aprašydamas anų laikų Čikagos skerdyklas, dramatiškai jas vaizduoja, kaip slegiantį nusikaltimą gyvulių atžvilgiu. "Galingas baubimas drebinora", rašo jis, "gal nematomos žvaigždės taip pat dreba. Pastatų kolonos juda nuo galingų kūnų, milžiniškos salės ir sandėliai dvelkia salstelėjusiu kraujo garu. Visą miesto padangę nuolat dengia kruvinos miglos. Kraujo kvapu persisunkę žmonių rūbai, jų lovos, bažnyčios ir namai, kraujo skoniu atmiešti jų valgiai, jų vynas, jų pasibučiavimas".

Nėra taip pat abejonės, kad tos pramogos ir papročiai, kur pvz. suvedami gaidžiai kruvinai tarpusavei kovai, ar gyvuliai žudomi žmonių tiems patiems tikslams, yra nemoralūs. Bulių kautynės Ispanijoje ar kituose lotynų kraštuose šaukiasi pasmerkimo. Retai kam

Visiems mieliems skaitytojams, rėmėjams ir bendradarbiams linkime džiaugsmingu šv. Kalėdų ir laimingu Nauju Metu!

yra žinomas tas faktas, kad Pijus XII nepriėmė milijono pezetų dovanos iš ispanų toreodorų, tuo būdu smerkdamas šitą sportą. Kalbant čia apie popiežius, negalima neprisiminti šv. Pijaus X, kurs savo paveikslą užrašė Neapolio Gyvulių Globos Draugijai, pridėdamas palaiminimą visiems tiems, kurie kovos prieš žiaurų elgesį su gyvuliais.

Šuo – žmogaus draugas

Kažin ar yra pasaulyje kitas kuris gyvulys, kuris labiau prisirištų prie žmogaus, kuris būtų jam ištikimesnis, kaip šuo. Kiekvienas, kurs seka spaudą, neretai užtinka jaudinančių šuns ištikimybės žmogui įrodymų. Nenuostabu, kad minėtasis A. Munthe, rašydamas apie šunis, tvirtina, jog "iš visų padarų jie yra labiausiai verti meilės". Tai tvirtindamas, jis duoda ir ypatingai jaudinančių pavyzdžių iš šuns elgesio, kai jo šeimininkas serga ar miršta.

V. Hugo savo romane, vardu "Žmogus, kuris juokiasi", viename skyrelyje, pavadintame "Ir šuo būna angelu sargu", vaizduoja asmenį, kuris, jau rengdamasis nusižudyti, pamato tamsoje prie savo kojų besiglaudžiantį ir cypiantį šunį ir susigraudinęs susilauko nuo savižudybės. Autorius, tą faktą pateikdamas, pastebi: "Niekas net nežino, kaip daugeliu pavidalų gali Dievas apsireikšti. Kas yra žmogui tasai žvėris? Apvaizda!"

**Disneyland –
fantastiškas
pasakų pasaulis
vaikams.**

Kaip šuo yra jautrus geram žmogaus žodžiui ir meilumui, nevienam šunų mylėtoju tenka įsitikinti. Labai dažnai užtenka tik vieno kito meilau kreipimosi, ir tuoj pradeda šuo tave sekti. Pradėjęs pradžioje loti, vėliau tą savo lojimą jau pakeičia uodegos vizginimu. O dar vėliau tasai "piktasis" šuo prisiartina, prašydamas paglostyti. Nedaug yra šunų, kurie būtų piktume užkietėję prieš švelnų kalbinimą. Kartą šias eilutes rašančiam teko pergyventi gąsdinantį įvykį. Anais laikais vasarodamas Palangoje ir visai pamiršęs, kad vakare buvo neleidžiama eiti į Tiškevičiaus parką, nes būdavo paleisti rūmų šunes, ėjau link Birutės kalno. Staiga iš rūmų kiemo išbėgo keliolika didelių šunų ir, apsupę iš visų pusių, ėmė loti, atrodo, rengdamiesi sudraskyti. Ramiai stovėdamas ir nesiblaškydamas, pradėjau švelniai ir priekaištingai tais pačiais raminančiais žodžiais kalbėti: "Šuneliai, mieli

šuneliai, kaip jums ne gėda..." Po kelių minučių, kai vis kartojau tuos žodžius, lojančiųjų skaičius vis mažėjo, kol pagaliau vienas po kito, tartum nusivylę, kad nerado priešų, subėgo atgal į kiemą. Jeigu taip šunes reaguoja į svetimą, tai galima įsivaizduoti, kokio draugiškumo jie gali parodyti savajam, kuris juos maitina ir jiems širdies parodo.

Didieji gyvulių mylėtojai

Tikrovė ir legendos rodo mums šv. Pranciškų Asyžietį, kaip didįjį gamtos ir visa to, kas gyva, mylėtoją. Paukščiai ir žvėrys jam buvo broliai ir seserys. Pijus XI savo enciklikoje apie šv. Pranciškų sako, kad jis "žavėjosi gyvos tvarinijos grožiu ir, tartum Adomas rojuje, suprato gyvulius, su jais draugaudamas ir kalbėdamas". Tik prisiminkime, kaip, anot legendų, jis sakydavo pamokslus paukščiams ir žuvims, kaip sugėdino ir prijaukino

vilką, draskantį gyvulius ir žmones. Jis jaudindavosi, matydamas surištus ir piauti vežamus avinėlius, išpirkdavo ir laisvėn paleisdavo sugautus paukščius, numesdavo nuošalėn ant kelio besiraitantį slieką, kad jis nebūtų sumindytas.

Artėjant į mūsų laikus, didysis indų vadas M. Gandhi skelbė, kad indų kultūra esanti aukštesnė už vakarų, nes indų kultūroje galioja dėsnis, kurs neleidžia skriausti nieko, kas gyva ir juda, kurs liepia saugoti kiekvieną gyvybę. Jis priekaištavo vakarams maitinimąsi mėsa, dėl ko turi būti žudomi gyvuliai.

Mūsų laikų protestantų teologas ir misijonierius, medikas ir muzikas A. Schweitzer, kurs jau daug metų dirba Afrikoje, ypatingai skelbia pagarbą kiekvienai gyvybei. Jo šūkis: "Esu gyvybė, norinti gyventi, tarp gyvybių, norinčių gyventi!" Todėl jis pakelia nuo kelio slieką, padeda iš vandens išsigelbėti skęstančiam vabzdžiui, vasarą prie uždegtos lempos dirbdamas, uždaro langus, kad atskridę naktiniai vabzdžiai nenudegtų sparniukų.

Poetas R. M. Rilke, kurs taip gėrėjosi šv. Pranciškum Asyziečiu, pasisako, kad kai kuriais gyvenimo laikotarpiais savo vienatvėje jis su nieku nebendravo, tik kalbėdavosi su šunimis, puikiai su jais susikalbėdamas.

Mūsų didysis poetas O. Milašius, anot A. Godoy, nekartą nusivylęs žmonėmis, dažnai sakydavo: "Tik paukščiai, vaikai ir šventieji yra įdomūs". Jis taip paukščius mylėjo, kad vienas jo draugas savo parašytai apie paukščius knygai pridėjo šį įrašą: "Mano šventojo draugo Milašiaus, paukščių žavėtojo, atminimui". Nenuostabu, kad paukščiai jį pažindavo, nutūpdavo jam ant pečių, šaltos žiemos metu atskrisdavo į jo kambarį pernaktoti. Ne

tik paukščiai, bet ir visa, kas gyva, jį domino. Nėkartą draugai matydavo, kaip jis stebi drugelio skrajojimą, bites ir kitus tvarinius, bandydamas atspėti jų gyvenimo paslaptį.

...

Tie, kurie auklėja jaunimą, turi stebėti jo elgesį gyvosios tvarinijos atžvilgiu. Turi reaguoti į kiekvieną žiaurumo pasireiškimą. Turi jaunuoliams paaiškinti, kad visa žemesnioji gyvybė gyvena ir yra Dievo leista tik tam, kad savo buvimu liudytų Dievą ir džiaugtųsi gyvybe, kad toji laikinė gyvybė yra jų viskas, ir kad tą gyvybę nuskriausti – tai atimti jai viską. O atimti viską yra pats žiauriausias darbas. Paprastas, bet išpūdingas yra rašytojo J. Green dienoraštyje įrašytas išpėjimas: "Kaip jūs drįstate mušti šį šunį? Juk tai Dievo šuo!" Šis išpėjimas turi būti praplėstas visai gyvajai gamtai. Viskas yra Dievo, todėl viskas yra pavesta mums globoti, saugoti ir mylėti.

Reikia pratintis nenumesti į atmatų dėžę valgio liekanų ir duonos trupinėlių, nes jais galima maitinti paukščius ar kurį kitą skriaudžiamą ir neglobojamą gyvulėlį. Tačiau ir tvarinių globojimo srityje gali būti kraštutinumų ir nesveikų pasireiškimų. Kai šeimoje glamonėjamas ir bučiuojamas šuo užima vaiko vietą, tai yra nenormalu. Perdėtai ir kraštutiniškai gyvulį mylint, kaip parodo patyrimas, dažnai pritrūkstama meilės žmogui.

Jaunimas niekada neprivalo pamiršti, kad globojimas visa to ir visų, kas yra bejėgiai, silpni ir nuo mūsų priklausą, yra riteriškumo ir dvasinės kultūros pasireiškimas. O šitos silpnesniųjų globojimo dvasios savyje neugdant, yra didelis pavojus tapti viską naikinančiu vandalu.

* * *

Kaip lenkiasi nendrė,
Kai pučia ja vėjas,
Taip aš vingių vingiuos
Ant kelių parkritus —
O Dieve, kurs kalto
Mirties nenorėjęs,
Šaukiuosi laisvėjimo ryto ...

Putojančios bangos,
Erškėčiai ant tako
Užliejo man širdį
Ir sužeidė kojas,
Klupau tad nekartą ...
Jėgų neužteko,
Kai nerimo gelmės grūmojo,
Beplaukiant pasaulio
Audrų vandenyne ...
Pakėliau akis
Į padangių mėlynę,
Ir liovėsi skausmas kankinęs.

Nors vėtros vis ūžia,
Ir sukas verpetai,
Ir mažas laivelis
Nugrimst juose gali,
Golgotos viršūnėje
Kryžius man matos —
Meldžiuos Jam:
Padėk, Visagali!

* * *

Mes sakome: dangus aukštai,
O žemė — žemė motina,
Jos veide pats save matai,
Ir tai tave pasotina.

Mes sakome: širdis kalta,
Jai duoklę atiduodame ...
O ji taip mainos: čia šalta,
Čia gundanti, lyg nuodėme.

Ką statėme, vėl griovėme
Ir laidojom griuvėsiuose.
Rankas sunėrę stovime
Prie židinio išblėsusio.

Atomais, televizijom
Taip veržiamės i priekį mes,
O Tavo meilės vizijų
Širdim nebesiekiame.

Žmogaus širdie, paklydėle,
Akla ir nesiryžtanti!
Kai Meilė tokia didelė
Ant kryžiaus mirti grįžta vis.

* * *

Tiek daug pasauly garsaus džazo,
To girto šokio rock 'n roll,
O susimąstymo tiek maža
Tematome lig šiol.

Tiek daug pasauly šoka valsą,
Tiek maža šaukia de profundis ...
O Agnus Dei, ar Tu pakelsi
Visas peccata mundi?

ŠVIESA VAKARUOSE

JUOZAS VAIŠNYS, S. J.

PAPRASTAI yra sakoma, kad šviesa ateina iš rytų, bet Jungtinėse Amerikos Valstybėse kultūros, civilizacijos ir bendro gerbūvio šviesa šiuo metu smarkiai kyla vakaruose – Kalifornijoje. Tai ateities ir didelių galimybių kraštas. Pats Kalifornijos centras yra išdidus Los Angeles miestas, kuris netolimoje ateityje neabejotinai pralinks ir savo dydžiu, ir elegancija visus kitus Amerikos miestus ir diktuos visos šalies kultūriniam ir ekonominiam gyvenimui. Tokią išvadą visai logiškai galima padaryti, stebint šį miestą ir jo padarytą pažangą paskutiniaisiais dešimtmečiais.

Kalifornijos gamta ir klimatas

O kas šį kraštą taip kelia ir jam garantuoja ateitį? Be abejo, gamtos turtai. Nekalbant apie gausius žemės tintus, ypač naftą, gal didžiausias Kalifornijos turtas yra saulė. Bet vienos saulės nepakanka. Ji gali nešti ne gyvybę, bet mirtį, jeigu nebus vandens. Netolimoje praityje panašiai ir buvo. Kalifornija, nuolat saulės kepinama, buvo didžiulė dykuma, kur tik kalnų pašlaitėse augo medžiai ir krūmai, drė-

kinami kalnų viršūnėse tirpstančio sniego. Tačiau įkinkius į darbą Colorado upę, viskas staiga pasikeitė. Iš saulės nudegintos dykumos pasidarė tikras žemės rojus. Plikos kalvos sužaliavo ir sužydėjo amžinai nevystančiais medžiais, krūmais, gėlėmis.

Atrodo, jog čia yra surinktos visos gamtos grožybės. Tai lyg pasaulinis gamtos muziejus. Štai ošia galingas Ramusis Vandenynas, kurio tyliai klausosi aukštos, sniegu pasipuošusios kalnų viršūnės. O tą nuostabią galingo ošimo ir paslaptingos tylos harmoniją lyg dar praturtina pakalnėse išsirikiavusios palmės, įvairiaspalvės šiltųjų kraštų gėlės ir žali, tartum aukso obuoliais pasipuošę, citrinų ir apelsinų medžiai. Čia gali palipti į kalnus ir kvėpuoti sultingu pušų iškvėpintu oru, kuris saulės kaitroje skleidžiasi lyg brangus aromatas. Jei nori, gali palipti dar aukščiau – pažiūrėti vasaros sniego ir paslidinėti sidabrinėmis kalnų ketromis. O kai nuvargsi, kai nusibos balto sniego spindėjimas, galėsi nusileisti žemyn ir išsimaudyti mėlynai kristaliniuose kalnų ežeruose arba linksmai žaidžiančiose Ramiojo Vandenyno

bangose. O šaltesnėmis dienomis, kurių čia labai reta, pavažiavus gerą valandą nuo Los Angeles, tave vilioje vilios natūraliai šilti mineraliniai baseinai Hot Springs miestelyje, netoli garsiojo Palm Springs, nusėto filmo žvaigždžių ir milijonierių ištaigingomis vilomis.

Skaitydamas šį Kalifornijos gamtos ir klimato aprašymą, gal ne vienas sarkastiškai nusišypsos ir paklaus, dėl ko čia nieko nesakoma apie tą garsų rūką (smog), kuris vargina Los Angeles gyventojus, graužia jiems akis ir niekais paverčia visas šio krašto gamtos grožybes. Taip, to rūko kartais pasitaiko kai kuriose Los Angeles miesto vietose, kurios yra uždarnos tarp kalvų ir kur neužpučia vėjas. Tačiau tas rūkas yra neproporcingai ir neužtarnautai išreklamuotas. Pagyvenus čia virš dviejų mėnesių, teko tik kokią porą kartų šiek tiek tą rūką pajusti. Žinoma, ne visiems tinka ta pati taisyklė, yra jautrių žmonių, kurie labiau tą rūką jaučia ir kuriems jis akis graužia, bet yra ir tokių, kurie visiškai jo nejaučia. Didelį vaidmenį čia suvaidina ir žmogaus vaizduotė: kai apie tą rūką jis negalvoja, tai jo ir nejaučia, bet kai tik pradeda galvoti ir jo bijoti, tuoj pajunta akių graužimą. Vis dėlto, kaip ten bebūtų, tai yra tik smulkmena. Kas jo bijo, gali lengvai pasirinkti tokias miesto dalis ar priemiesčius, kur jo visiškai nėra.

Iš kitų Amerikos vietų į Kaliforniją atvažiuojantieji tuoj pastebi didelį klimato skirtingumą. Oras čia yra švarus, sausas ir sveikas, kuris labai patartinas ypač palinkusiems į reumatizmą. Jeigu pvz. Čikagoje ar NiuJORKE bus 100 laipsnių šilimos, tai žmogus jausis prislėgtas, sutinęs, kankinamas tvankumo. Visai kas kita Kalifornijoje. Šimto laipsnių temperatūra čia atrodo

visai normali ir nesukelianti jokio nepatogumo, nes kai šilima yra sausa, tai ji ne vargina, bet tartum gaivina.

Hollywoodas

Tur būt, garsiausia Kalifornijos vietovė yra Hollywoodas. Tai Los Angeles miesto dalis, kur yra daug puikių teatrų, aukštos klasės restoranų, ištaigingų viešbučių ir visokių kitokių pramogų. Galima sakyti, kad Hollywoodas žmonių kalboje yra daugiau simbolinis vardas. Šiuo vardu vadinama filmų gamybos ir žvaigždžių karalystė, nors Hollywoode nei vienu, nei kitu beveik nėra. Filmų studijos yra išmėtytos po visą Los Angeles miestą ir priemiesčius, o filmų žvaigždės taip pat daugiausia gyvena už miesto ribų, kur yra daugiau tylos ir ramybės.

Hollywoodas yra tikroji Meka daugelio jaunų mergaičių, norinčių greitai išgarsėti ir lengvai praturtėti. Bet kažin ar kam nors tai pasiseka. Jeigu kuri nors ir pasiekia tai, ko trokšta, tai kelias nebūna nei toks jau trumpas, nei lengvas. Tačiau daugiausia tų laimės ieškančių merginų labai apsilvia ir pakliūva į išnaudotojų rankas.

Tačiau ir tie, kurių troškimas išgarsėti ir susilaukti publikos ovacijų išsipildo, greitai pamato, kad ir toji pasiekta garbė ir triukšmingos publikos ovacijos jiems kainuoja labai daug sveikatos ir nervų, todėl, kiek galėdami, jie stengiasi pabėgti nuo publikos ir nuo žmonių į kokį nors užkampį ar dykumą ir gyventi niekieno nežinomi. Tad nenuostabu, kad jų rezidencijose ir vilose dažnai nebūna net telefonų, nes tie artistai puikiai žino, kad jeigu bus telefonai, tai nuolat skambės ir neleis pagyventi privataus gyvenimo nė valandėlės. Tie telefonai, laiškai ir autografų prašymas jiems taip įgrįsta, kad, pabėgę iš pasakiško Hollywoodo

Rūta Lee – Kilmonytė, filmų ir televizijos žvaigždė. Ji Lietuvos nėra mačiusi, bet lietuviškai geriau kalba už kai kurias mūsų iš Lietuvos atvykusias jaunuoles. Be jos neapsieina nė vienas didesnis Los Angeles lietuvių rengimas. Ji uoliai dalyvauja lietuvių visuomeninėje ir organizacinėje veikloje. Taip pat skaito ir „Laiškus Lietuviams“, ypač filmų aprašymus.

ir pasislėpę tarp plikų Palm Springs ar kitos vietovės uolų, jie lengviau atsikvepia ir pasijunta normalesniais žmonėmis. Jų vilos ir rezidencijos paprastai yra apsuptos aukštomis akmenų tvoromis ir apsodintos tankiais medžiais bei krūmais, kad tik būtų galima geriau pasislėpti nuo pasaulio triukšmo ir nuo smalsuolių akių.

Galima sakyti, kad visos filmų studijos turi ir ką nors bendra ir drauge ką nors skirtinga bei charakteringa. Didžiosios studijos, pvz. Warner Brothers, 20th Century-Fox, Paramount ir kt., yra kaip atskiri miesto kvartalai su savo policija, ugniagesiais, ligoninėmis, elektros stotimis. Kiekvienoje jų dirba tūkstančiai žmonių. Pašaliniais įėjimais į filmų studijų kvartalus be specialių leidimų yra griežtai draudžiama. Jeigu to nebūtų, čia nuolat maišytųsi

šimtai smalsuolių, nes filminis gyvenimas ir darbas yra apsuptas kažkokios mistikos ir paslapties, kurią daug kas norėtų praskleisti. Gal tikrai yra įdomu vieną kartą šias studijas aplankyti, tačiau pats neįdomiausias dalykas yra žiūrėti, kaip yra sukami filmai. Paprasčiausia scena, kuri ekrane tęsiasi tik keletą sekundžių, čia yra filmuojama ir vis kartojama dešimtimis kartų, iki režisierius yra patenkintas. Ilgiau čia pabuvus ir geriau susipažinus su filmų gyvenimu bei darbu, prapuola ir toji ši gyvenimą gaubusi mistika, viskas tampa paprasta, kasdieniška, neįdomu ir net įkyru.

Gal pati charakteringiausia yra Walt Disney studija. Ji nėra nei labai didelė, nei prašmatni, bet nuo kitų skirtinga tuo, kad čia be paprastų filmų yra gaminami ir pieštiniai filmai

(kartūnai). Tai yra labai sudėtingas ir įdomus procesas. Pagaminti trumpam kokios valandos filmui reikia nupiešti milijonus atskirų paveikslukų. Daugiausia čia dirba moterys, nes sakoma, kad jos yra kantresnės ir gali daugiau susikonzentruoti prie tų smulkmeniškų darbelių.

Šios rūšies Walt Disney filmai yra daugiausia pritaikyti vaikams. Čia yra begalinės galimybės pasireikšti fantazijai, todėl šis filmų gaminimo būdas labiausiai tinka atvaizduoti pasakoms. Šie filmai paprastai stovi aukščiau už kitus ir moraliniu atžvilgiu, todėl Walt Disney tikrai užsitarnauja visuomenės padėkos, kad ryžosi imtis šio darbo.

Susidomėjimo verta yra ir jo įsteigtoji Disneyland – vaikų ir pasakų karalystė. Čia nuolat vis kas nors pridama ir pagerinama, sukuriant vaikams fantastišką pasaulį ir atvaizduojant įvairias pasakas bei vaikams įdomias pramogas. Tačiau ir suaugusiems čia įdomu pasivaikščioti, pasivažinėti egzotiškais traukinėliais ir paplaukyti laivais, kur plaukiama pro įdomias džungles ir pro indėnų miškus. Nors viskas čia yra tik sukurta ir techniškai padirbta, bet atrodo, lyg būtų tikra ir gyva. Visos šios pramogos tartum užhipnotizuoja vaikus, kurie mėgsta ne-realų, fantastišką pasakų pasaulį. Kasmet šią įdomią vietą aplanko apie penki milijonai vaikų ir suaugusių, praleisdami kelias pasakiškas valandas ir atitrūkdami nuo pilkos kasdienybės. Už visa tai Walt Disney tikrai užsitarnautų būti vadinamas vaikų "garbės karalium" ar "garbės burtininku".

Lietuvių kolonija

Nemaža lietuvių yra atvykę prie Ramiojo Vandenyno ir apsigyvenę miestuose bei miesteliuose nuo Kana-

dos sienos šiaurėje iki Meksikos pietuose. Bet pati didžiausia lietuvių kolonija yra Los Angeles mieste. Nors čia jie labai išsisklaidę milžiniškame mieste ir priemiesčiuose, bet bent sekmadeniais dauguma jų susitinka prie šv. Kazimiero parapijos bažnyčios.

Šv. Kazimiero parapija įkurta a. a. prel. J. Maciejausko 1941 m. Po jo mirties klebono pareigas perėmė kun. J. Kučingis, kuris klebonauja iki šiol. Paskutiniu metu parapija labai išaugo. Pastatyta nauja graži bažnyčia, moderni mokykla, seserų namai, nupirktą didelę kleboniją. Bet projektai ir planai dar nesibaigia, manoma įsigyti dar daugiau nuosavybės ir praplėsti parapijinę veiklą.

Deja, paskutiniu metu į darnų parapijos gyvenimą įsibrovė nepasitenkinimo ir nesklaidumų dėl priskyrimo šiai parapijai teritorijos. Vieni tai laiko pliusu, kiti minusu, todėl ir vyksta ginčai bei nesantaikos. Bijoma, kad ateityje gali parapija visiškai prarasti savo lietuvišką veidą. Kiti gi mano, kad kaip tik parapijos ateitis yra labiau užtikrinta, priskyrus teritoriją. Kaip ten bebūtų, galima pasakyti tiek, kad parapijos ateitis priklausys ne nuo kardinolo ir ne nuo klebono, bet nuo pačių parapijiečių. Jeigu jie bus stiprūs, vieningi ir lietuviškos parapijos norės, tai ją ir turės. Jeigu bus lietuviškas užpildyta bažnyčia pamaldų metu, jeigu jie leis į lietuvišką mokyklą savo vaikus, pagaliau jeigu atsiras vienas kitas lietuvis jaunuolis, kuris pasirinks kunigo pašaukimą, tai parapijos lietuviškumui nebus jokio pavojaus. Juk Los Angeles lietuvių kolonija yra didelė. Tai yra jėga, su kuria kiekvienas turės skaitytis. Bet toji jėga labai susilpnės, jeigu nebus vienybės, jeigu nuolat vyks įvairūs sroviniai, partiniai ir grupiniai ginčai.

Jau nuo 1953 m. teko stebėti šios kolonijos lietuvių gyvenimą, ir visuomet tarp vienos ar kitos grupės vyko didesni ar mažesni ginčai. Kai kurie tokių elgesį net vadina visuomenine veikla ir jeigu kuris nors prieš savo brolių ar sesę kovoja, tai save skaito uoliu visuomenės veikėju, kovojančiu už idealus. Deja, teko nekartą įsitikinti, kad toji kova kyla ne iš idealų meilės, bet vien tik iš asmeniškumų ir iš charakterio kampuotumo.

Bet reikia tikėtis, kad brangieji mūsų šios kolonijos gyventojai, net ir to-

chio švelnaus klimato lepinami, nepasiduos jo veikimui, kuris žmoguje ugdo lyg kažkokį vaikiškumą ir stabdo tikrą subrendimą bei užsigrūdinimą kovai, ypač kovai su savimi, bet taip pat ir kovai su priešais, tačiau su tikrais, o ne su įsivaizduotais priešais. Tikimės, kad mūsų tautiečiai prisimins savo šiaurės Tėvynę, ypač dabar kenčiančią svetimųjų jungą, ir užgrūdins savo valią ryžtu jungtis į bendrą darbą su kiekvienu broliu lietuviu, nežiūrint jokių skirtumų ir gerbiant jį kaip gyvą Lietuvos relikviją.

KAS YRA "MORALINIS ATSIGINKLAVIMAS"?

L. DAMBRIŪNAS

"Laiškų Lietuviams" š. m. rugsėjo num. P. P. Cinikas, M.I.C. supažindina skaitytojus su vad. Moralinio Atsiginklavimo (Moral Rearmament) sąjūdžiu. Straipsnis man atrodo ne visai tikslus, nes autorius sąjūdį pavaizdavo kaip kokią religinę sektą, pavadindamas jį "beveik atskira tikybos šaka". Toks jis autoriui atrodo, gal būt, dėl to, kad sąjūdis savo veikloje remiasi tokiais bendrais moraliniais principais, kaip teisingumas, skaistumas, nesavanau-diškumas ir meilė (honesty, purity, unselfishness, love).

Papildydamas straipsnio autorių, noriu pažymėti, kad sąjūdžio centras yra ne vien Mackinac saloje Michigano valstijoje, bet ir Caux mieste Šveicarijoje. Šių metų rugsėjo 20-ą dieną Caux mieste įvyko šio sąjūdžio Pasaulinis Seimas (World Assembly), kuriame dalyvavo atstovai iš 35 valstybių. Suvažiavime kalbą pasakė ir Benedik-

tinų ordino viršininkas abatas dr. Bernardas Kaelin. Štai keletas jo kalbos sakinių:

"Moralinio atsiginklavimo ideologija gali laimėti visus žmones, nes jos standartai galioja visuotinai. Jis nėra religija nei religijos pakaitalas. Jis nėra sekta. Jis yra keturi galingi stulpai, kuriais turi remtis žmonių gyvenimas. Kiekvienas žmogus turi priimti šias idėjas, jeigu jis yra garbingas savęs atžvilgiu (honest with himself)".

Toliau tėvas Kaelin, pažymėjęs, jog ir jo ordino steigėjo šv. Benedikto regula reikalavo, kad šie keturi principai būtų vykdomi, sakė:

"Galima sakyti, kad Moralinis Atsiginklavimas ir Benediktinų ordinas turi tą patį tikslą – pirmiausia taiką jūsų pačių širdyse, kad ten nebūtų pasidalinimo tarp to, ką jūs išpažįstate, ir to, kaip jūs gyvenate. Paskui taika šeimoje, tautoje, pasaulyje. Moralinis At-

siginklavimas yra nauja priemonė užkirsti keliui klaidingai ideologijai".

Tėvas Kaelin kalbą baigė šiais žodžiais:

"Turime pagrindą dėkoti Dievui, kad jis parinko žmogų, dr. F. Buchmaną, suformuluoti tokiai ideologijai ir įkvėpti ja kitus. Jis yra Dievo įrankis. Mes, Katalikų Bažnyčios atstovai, esame dėkingi, kad tokia ideologija yra. Ji grąžina tikėjimą daugelį žmonių, kurie yra nuo jos atsitolinę ar kurie eina kitu keliu – žmonės, prie kurių mes, kunigai, negalime prieiti".

Tame pačiame suvažiavime Benediktinų ordino generalinis sekretorius tėvas Fidelis Beerli kalbėjo šitaip: "Moralinis Atsiginklavimas yra greičiausias, visuotiniausias ir veiksmingiausias kelias išgelbėti pasauliui. Misiijos ir nauji vienuolynai yra svarbus dalykas. Jų įtaka jaučiama po ilgesnio laiko. Tačiau atsakyti į šių dienų krizę Morai. Atsiginklavimas yra skubiausias kelias... Aš esu nustebintas ir laikau Dievo stebuklu matydamas, kaip natūraliai ir normaliai visos rasės, kontinentai ir religijos yra suvienyti Caux mieste. Šiuose darbuose pasireiškia Dievo dvasia". Panašiai kalbėjo ir Šveicarijos Kapucinų šv. Antano Kolegijos rektorius tėvas Waldemar Gremper.

Apie šį sąjūdį labai palankiai yra atsiliepę ir tokie katalikų veikėjai politikai, kaip Sturzo, Adenaueris, Robertas Schumanas ir kiti. Į šių metų suvažiavimą Caux mieste Adenaueris pasiuntė savo oficialų atstovą, ministrę dr. J. Merkatz. Federalinė Vokietija ir Prancūzija sąjūdžio pradininką dr. Buchmaną apdovanojo aukščiausiais valstybės ordiniais.

Kas iš tikrųjų yra šis sąjūdis? Man atrodo, kad ne kas kita, kaip tarptautinis sąjūdis prieš komunizmą ideolo-

ginėje srityje. Kaip Nato, Cento ir kt. yra tarptautinės organizacijos kovai prieš komunizmą politinėje, ekonominėje bei karinėje srityje, taip Moralinis Atsiginklavimas yra tokia tarptautinė organizacija ideologinėje srityje. Tik ją suorganizavo ir jai vadovauja ne oficialūs valstybių žmonės, o privatus asmenys. Šioje srityje sąjūdis yra nemažai nuveikęs, ir dėl to Maskva jį smarkiai puola. Ir naujausias sąjūdžio leidinys "Ideologija ir Koegzistencija" skirtas vien kovai su komunizmu.

Kadangi pasaulinio masto kova ideologinėje srityje negali remtis kurios vienos konfesijos principais, o turi bazuotis pačiais bendriausiais pagrindais, priimtinais visoms konfesijoms, tai kai kas susidaro įspūdį, kad sąjūdis yra indiferentiškas religijai. Tai greičiausia nesusipratimas. Kaip sąjūdis gali būti tuo atžvilgiu indiferentiškas, jei jis savo ideologijos pagrindan sakosi dedaš teizmą. Dievą prieš komunistų ateizmą bei materializmą? Tačiau tiesiogiai sąjūdis religijai, kaip tokia, nesirūpina, nes jo tikslai nėra religiniai. Moralinio Atsiginklavimo santykius su religija galima palyginti su demokratijos santykiais su religija. Nors demokratija nėra susijusi su jokia konfesija, o remiasi pačiais bendriausiais principais, priimtinais visoms konfesijoms, tačiau dėl to negalima daryti priekaišto, kad demokratinis sąjūdis yra abejingas religijai. Lygiai toks priekaištas netinka ir Moralinio Atsiginklavimo sąjūdžiui, kuris, kaip demokratija, vadovaujasi pačiais bendriausiais principais. Abu jie nėra susiję su kuria konfesija ir nelaiko savęs galinčiais atstoti konfesijas ar esančiais virš konfesijų. Tai visai skirtingos srities dalykai, turintieji savo specifinius uždavinius. Lygiai Moral. Atsiginklavimo sąjūdis nėra ir kokia

moralinio tobulinimosi mokykla. Todėl šito sąjūdžio negali atstoti Katalikiška akcija. Pasauliečių apaštalavimas ar kas nors panašaus, kaip tai siūlo minėto straipsnio autorius.

Sąjūdis tiki, kad jis gali nugalėti komunizmą svarbiausiame – ideologiniame fronte. Valia tuo tikėti, valia netikėti, kaip lygiai valia tikėti ar netikėti, kad demokratija ar Nato nugalės komunizmą. Bet jeigu kova su komunizmu organizuojama tarptautiniu mastu visose srityse, tai ar galima iš tos kovos išskirti ideologinę sritį? Ar čia galima tenkintis tik partizaniška kova, kiekvienai Bažnyčiai, kiekvienai ideologinei organizacijai ar srovei kovojant atskirai? Jeigu visur kitur vieningumas tinka, tai kodėl jis čia turėtų netikti? O jeigu tas sąjūdis kai kam atrodo toks, kad jame netinka dalyvauti visiems, pvz. katalikams, tai kodėl niekas nesiūlo tinkamesnio pasaulinio sąjūdžio? Ar buvimas kad ir netobulo (kuris gi žmogaus padaras yra

tobulas?) sąjūdžio nėra geriau, negu nebuvimas jokio? Pagaliau jeigu katalikui nedraudžiama dalyvauti kovoje su komunizmu pasauliniuose politiniuose, ekonominiuose, kultūriniuose sąjūdžiuose, tai kodėl jam turi būti draudžiama dalyvauti šiame ideologiniame sąjūdyje? Ar katalikas neturėtų remti visus sąjūdžius, kurie kovoja su didžiausia šių laikų blogybe? Ar iš tikrųjų nėra teisingi šie tėvo Bernardo Kaelin žodžiai:

"Šiandien yra tautų ir valstybių, kurios iš savo žmonių širdžių ištrynė Dievo pažinimą smurtu. Štai kodėl svarbu, kad visi, kurie palaiko kokius ryšius su Dievu ir Kristumi, turėtų susivienyti ir susiburti į vieningą frontą, t. y. už Dievą. Yra nepaprastai svarbu, kad mes nežiūrėtume to, kas mus skiria – konfesijos, rasės, tautybės, bet rūpintumėmės tuo, kas mus vienija. Mes visi esame reikalingi vienas kito sukurti galingam frontui ir kovoti prieš kitą frontą".

PREMIJUOTA POEZIJA

DR. JUOZAS PRUNSKIS

KITADOS Don Marguis rašė, kad išleidimas poezijos knygos tai yra lyg metimas rožės į Grand Canyon prarają, laukiant atgarsio. O vis dėlto šiais metais ir poezijos knyga susilaukė pasaulinio atgarsio – Nobelio premija buvo apvainikuotas poetas St. John Perse. Jis yra prancūzas, apsigyvenęs J. A. Valstybėse. Apie Prancūziją dar jos imperijos laikais buvo sakoma, kad tai absoliutinė monarchija, sušvelninta dainomis. Prancūzijos monarchija jau seniai palaidota, bet daina ir poezija pasiekia kartais pačių aukštumų pasaulyje.

Džiugu bus jau 73 metus amžiaus baigusiam senukui Perse apsvainikuoti didžiausios pasaulyje premijos laurais ir savo išteklius papildyti 43.627 doleriais. Tikroji jo pavardė yra Alexis St. Leger, kilusi nuo St. Leger Antilų salos vardo, kur jis gimė 1887 metais. Pirmąsias auklėjimo žinias jis yra gavęs iš katalikų vyskupo ir hindų Shivos kunigės, kuri buvo jo auklė. Pagrindinius mokslus jis baigė Prancūzijoje, gilindamasis į mediciną, literatūrą ir teisę. Tai padėjo jam ne tik išvystyti poezijos talentą, bet ir tapti geru valstybininku. Panašiai kaip Paul

Claudel, Milašius ir eilė kitų Paryžiaus pažibų, jis iškilo diplomatinėje tarnyboje, ją pradėjęs nuo 1914 metų.

Nuo 1917 m. iki 1921 m. jis buvo prancūzų atstovybėje Peipinge. 1922 m. dalyvavo nusiginklavimo konferencijoje Washingtone. Mirus Briandui, jis pastoviai buvo užsienio ministerijos viršūnėje iki pat nacių okupacijos, kai, nesutikdamas būti jų bendradarbiu, pabėgo į Vokietiją, o iš ten į Kanadą. Pagaliau kviečiamas atvyko į Washingtoną ir čia dirbo Kongreso bibliotekoje patarėju prancūzų poezijos klausimais. Jis ir dabar tebegyvena Washingtone.

Poetas Leger nedaug savo kūrinių spausdino. Pasirašydavo visuomet St. John Perse slapyvardžiu. Jis taip sumaniai įstengė pridengti savo tapatybę, kad tik nedaugelis jo diplomatinės tarnybos kolegų žinojo, jog jis yra literatas. Tačiau kolegos poetai žinojo, kad jis yra daug pasiekęs kūrėjas.

Pirmasis jo poezijos rinkinys "Eloges" pasirodė lygiai prieš 50 metų. Po 14 metų buvo išleistas "Anabase". Šiuo veikalu jis užsirekomendavo kaip Rimbaud įpėdinis prancūzų simbolistų mokykloje. Kitas Nobelio premijos laureatas Eliot šį veikalą išvertė į anglų kalbą. Ką jis sukūrė 1924 - 1940 metais, pasaulis niekad nematys, nes rankraščiai pasiliko, bėgant nuo nacių, ir visas jo darbas buvo sunaikintas. Tik 1942 m. buvo pertraukta jo kūrybinė tykla, kai Čikagoje einąs žurnalas "Poetry" paskelbė jo knygą, vardu "Exile", skirtą pagerbti prancūzų laisvės kovotojus antrame pasauliniame kare. Po 11 metų pasirodė kitas jo veikalas "Vents". Dar galima paminėti "Taikos draugystę" ir "Amers".

Poezijoje jis save įkūnija. Pagal jo pažiūras, poezijoje turi būti subjekto ir objekto tapatybė, poeto ir poezijos su-

siliejimas. Jis pasitiki žmogaus ir pasaulio jungtimi. Jo siekimas – patvirtinti žmogaus buvimą pasaulyje, pateisinti pasaulį kūrybingumu. Jis tiki žmogaus veikimo didingumu istorijoje ir supranta tikrą proporciją tarp individo ir visatos. Jo kūrinio "Amers" tematika yra akcijos ir kontemplacijos vienumas. Vieton dabartinės materialinės epochos vykdomo žmogaus susmulkinimo, vieton pasyvaus, nihilizmo, jis siekia atgauti žmogaus didingumą ir atnaujinimą.

Yra pagrindo manyti, kad Nobelio premijai jis buvo pristatytas Jungt. Tautų generalinio sekretoriaus Dag Hammarskjöld, kuris yra Švedų Akademijos narys ir moderniosios poezijos studiozas. Švedų Literatūros Akademija, paskirdama Nobelio premiją poetui Perse, pareiškė, kad jo kūryba pasižymi kylančiu lakumu, provokuojančiu vaizdumu ir vizijų būdu atspindi mūsų laikų sąlygas.

Visus galinčius valdyti plunksną nuoširdžiai kviečiame dalyvauti "Laišku Lietuviams" konkurse, apie kurį plačiau yra rašoma trečiame viršelio puslapyje šiame numeryje. Konkurso tema "Svarbiausieji mūsų uždaviniai dabartinėse išeivijos sąlygose" yra tikrai aktuali ir verta panagrinti. Ar jūsų rašinys laimės premiją ar ne, yra ne tiek svarbu. Svarbiausia yra tai, kad jis ikvėps vieną kitą naudingą ir gyvenimišką mintį mūsų išeiviams. Tikrai yra prasmingas artimo meilės darbas savo rašytu žodžiu padėti kitiems susiorientuoti svarbiuose gyvenimo klausimuose. Tad neužkaskite giliai į žemę Tvėrėjo duotu talentu, bet paleiskite juos apyvarton, kad atneštu naudosis ir jūsų artimui, ir jums patiems.

Dalė Koklytė

SPARTACUS

Filmas nukelia žiūrovą į didingą Romos gadynę – pirmąjį šimtmetį prieš Kristaus gimimą. Bežvelgiant atgal į tuos senovės laikus, nekartą pasisėkė žmogaus vaizduotei atkurti ištikus istorinius vaizdus margame įvykių fone. Hollywoodas savo prityrusia ranka tokius spektaklius paprastai gerai paruošia filmo ekranui, nors dažnai galima jiems prikišti autentiškumo trūkumą, nustelbiamą perdėto puošnumo. Šiame filme toji klaida mėginta atitaisyti. Iš Italijos atvežtomis statulomis, baldais, rūbų ir šarvų pavyzdžiais mėginta atkurti tikrą tų laikų atmosferą. Gladiatorių mokykla, apie kurią ir sukasi šis filmas, buvo specialiai pastatyta pagal visus tradicinius reikalavimus. Gladiatorius vaidinę artistai buvo mokomi pagal senus Romos gladiatorių ritualus, kurių šūkis buvo kovoti iki mirties. Neveltui filmo statymui išleista daug milijonų.

Filmui yra surinktas būrys gabių ir pasižymėjusių artistų: Peter Ustinov, Laurence Olivier, Jean Simmons, Charles Laughton, na, ir Kirk Douglas, kuris kaip tik ir pasiėmė patį svarbiausią vergo Spartako vaidmenį. Scenos, kuriose vaidina ypač Peter Ustinov ir Charles Laughton, yra tikrai meniškai atliktos ir nesukeliančios jokio priekaištingo jausmo. Bet kai tik pasirodo Kirk Douglas, tuoj pajuntamas charakterio silpnumas ir blaškymasis. Norėtuši šiam herojaus vaidmeniui kito artisto.

Taip pat ir temos pristatymas nėra per daug vykęs. Tikslas iškelti žmogaus laisvės troškimo jausmą nėra pagrįstas tinkamais vaizdais, kurie žmogų įtikintų. Vietoj to labai pabrėžti pavergto žmogaus nužmoginimo vaizdai, jo priespaudos sunkumas ir skausmai.

Sukilimo metu vergams iš savo pančių jėga išsipalaidavus, jų laukia tolimesni vargai ir tik gražios ateities svajonės, jeigu išliks nesunaikinti žiaurioje kovoje už laisvę. Herojui Spartakui tenka daugiausia dėmesio. Jis, išvedęs žmones iš vergijos, nenori, kad jie vėl ten grįžtų, verčiau jis juos mato vienas po kito nuklojančius kelią lavonais. „Mirti laisvu!“ – tampa jų šūkiu.

Filme nėra pamirštas nė meilės elementas. Spartakas įsimyli vergę Variną (Jean Simmons), kurią laisvėje pasiima sau už žmoną. Tačiau ir čia kartais visiškai neįmanoma proporcijos. Dažnai rimtos scenos virsta absurdiškomis, kai nevengiama perdėjimų. Atrodo, kad norėtas originalumas bus ne labai pavykęs.

Kai kurios masinės scenos įdomiai ir gražiai nufilmuotos, ypač išpūdingas tūkstantinės Romėnų kariuomenės pasiruošimas kovos lauke prieš vergų gladiatorių vedamą minią. Tačiau tuoj po to vaizdas pasikeičia, kai užverda atviros skerdynės, vadinamos „kova už laisvės idealą“. Tam įrodyti, nemanyčiau, kad yra reikalinga raudonai dažyti ekraną trykštančiu iš nukirstos rankos krauju arba ilgai suk-

ti aparatą, nukreiptą į žuvusiųjų veidus. Tokie vaizdai sukelia tik pasišlykštėjimą, o kai kam gal ir sadistišką pasitenkinimą. Vis dėlto reikia pripažinti, kad šiuo metu yra geriau pasisėkusių filmų už "Spartacus".

PLEASE, TURN OVER

Nauja anglų statyta komedija. Septyniolikmetė mergaitė parašo knygą, sukiršančią visą miestelį. Knygoje atvaizduoti personažai išoriniai yra panašūs į jos pažįstamus žmones, bet jų charakterai visiškai skirtingi ir perdėtai egzotiški. Jų sulyginimas su to miestelio gyventojais sukelia daug sąmyšio. Labiausiai nukentčia jos šeima, kuri, viso miestelio akių svilinama, nutaria, kad reikia perskaityti dukters parašytą knygą, kad sužinotų, ką miestelio gyventojai apie juos galvoja. Padėties paprastumas ir psichologinis pastabumas, iškelias ypač žmonių smalsumą ir ieškojimą intrigų kituose asmenyse, sukelia nemaža skanaus juoko. Vyresniesiems būtų įdomu šį filmą pamatyti.

DU LIETUVIŠKI FILMAI

Dabar kai kuriose lietuvių kolonijose yra rodomi du Povilo Jasiukonio paruošti filmai iš lietuvių gyvenimo: TREMTIES MOKYKLA ir LIETUVA – EUROPOS NUGALĖTOJA. Pirmame filme yra parodoma lietuvių gimnazija Vokietijoje, o antrame – pasaulio lietuvių tautinė olimpijada, įvykusi Kaune 1938 m. ir Europos krepšinio pirmenybės, įvykusios taip pat Kaune 1939 m., kur Lietuva antrą kartą tapo Europos krepšinio nugalėtoja. Abu filmai tęsiasi maždaug po 45 minutes. Filmams taip pat yra pritaikytas ir garsas, aiškinant rodomas vietas ir įvykius.

Šių filmų pagaminimas, žinoma, yra mėgėjiškas, bet lietuvių širdžiai jie yra

labai artimi. Tikrai yra jaudinančios mūsų jaunuolių ir mokytojų pastangos Vasario 16 Lietuvių Gimnazijoje, kur, nežiūrint gana vargingo ekonominiu atžvilgiu gyvenimo, viešpatauja pakili lietuviška nuotaika ir ryžtas siekti mokslo, neatsiliekant nuo aukštai pastatytų vokiškų gimnazijų. Čia ne tik mokomasi bendrųjų gimnazijoms nustatytų dalykų, bet nuolat skamba lietuviškos dainos, vyksta tautiniai šokiai, o taip pat ir sportu garsinama lietuvių vardas ir garbė svetimoje aplinkoje. Tad, nežiūrint įvairių kartais nugalėtamų skeptiškų minčių, ši lietuviška gimnazija tikrai yra verta mūsų dėmesio ir paramos.

Antrame filme metamas trumpas žvilgsnis į Lietuvos praeitį, o paskui aplankomas Kalifornijoje gyvenęs Pranas Lubinas, kuris gal daugiausia prisidėjo prie Lietuvos iškėlimo į pirmaujančias pasaulio valstybes krepšinio srityje. Lubino bute yra saugojami Ir keli filmų rituliai, parsivežti iš Lietuvos, kuriuose atvaizduoti įdomesni momentai iš minėtos lietuvių sporto olimpiados ir krepšinio pirmenybių. Tie sporto įvykiai ir parodomi žiūrovams. Technišku atžvilgiu šis filmas yra šiek tiek stipresnis už pirmąjį, ypač vykusiai yra parinktas skambus suvalkietiškas A. Dundzilos balsas, aiškinąs filme rodomus įvykius.

Žiūrint šių filmų, tikrai kartais lyg kažkas griebia už širdies. Juose matai tikrą mūsų Lietuvą. Ji yra tokia paprasta, kukli, nenorinti nė lygintis su pasaulio technikos ir gamtos stebuklais. Tačiau iš to kuklaus paprastumo galingai veržiasi ryžtinga lietuvių dvasia, tiek nugalint didžiules kliūtis ir siekiant mokslo Vasario 16 gimnazijoje, tiek nesudrebant prieš didžiausias sporte pasižymėjusias Europos valstybes ir garbingai iškopiant į pačią sporto viršūnę. Šie filmai tikrai pažadins ir sustiprins kiekvieno lietuvių patriotizmą. (J. V.)

1960 M. TURINYS

ĮVAIRŪS STRAIPSNIAI

PASAULIO IR ŽMOGAUS KILMĖ – K. Trimakas, S. J.....	3
PRASMINGA MALDA – K. Š.....	9
PIRMASIS DEŠIMTMETIS – J. Vaišnys, S. J.....	35
STIPRYBĖ KUKLUME – V. Kasniūnas	50
SKAITYKIME! – A. Grauslys	51
DEŠIMT METŲ – J. Vaišnora, M.I.C.....	52
“L. L.” REIKSMĖ IŠEIVIJOJE – Dr. A. Baltinis	54
KAME GLUDI TAUTOS STIPRYBĖ – S. Sužiedėlis	56
GRAŽINO ŠIMTERIOPAI – Dr. P. Mačiulis	60
KRISTAUS AUKA – A. Kezys, S. J.....	67
ŠV. KAZIMIERO GARBINIMAS FLANDRIJOJE – P. Rabikauskas, S. J.....	69
NEIŠVENGIAMAI NELAIMEI APLANKIUS – Dr. J. Prunskis	73
KENKSMINGAS OPTIMIZMAS – A. Tamošaitis, S. J.....	99
RANKOS ŠIRDIES TARNYBOJE – A. Grauslys.....	105
KENTĖJIMU MOKYKLOJE – Dr. J. Prunskis	117
MOTINA – A. Grauslys	131
ARTIMO MEILĖ VISUOMENINIAME VEIKIME – J. Brazaitis.....	134
PROŠVAISTĖS KENTĖJIMŲ NAKTĮ – Dr. J. Prunskis	138
RELIGIJA UŽ GELEŽINĖS UŽDANGOS – G. Kijauskas, S. J. . . 141, 175,	200
PAKLAUSKIME SAVĘS – A. Šmulskštienė	147
GROŽIS IR JO ĮTAKA ŽMOGUI – A. Grauslys.....	163, 195, 227
APTINGĘS PESIMIZMAS – A. Tamošaitis, S. J.....	169
HARMONINGAS SĄLYTIS SU DIEVYBE – Dr. J. Prunskis	182
GYVULYS PRIEŠ ŽMOGŲ – B. Markaitis, S. J.....	206, 238, 300
SAULĖ KALNŲ VIRŠŪNĖSE – Dr. J. Prunskis	209
ČIURLIONIO GALERIJA – Redaktorius	222
ŽMOGAUS DVASIA MODERNIOS PSICHOLOGIJOS ŠVIESOJE – V. J. Bieliūnas	230, 262
PILNUTINIO GYVENIMO ILGESYS – Dr. J. Prunskis	236
AUKA – A. Kezys, S. J.....	259, 295, 325
ŽMOGAUS RYŠYS SU ANTGAMTE – Dr. J. Prunskis	266
VARPOS BRĘSTA PIŪČIAI – A. Grauslys	291
DIDIEJI ASTRONOMAI IR JŲ PASAULĖŽIURA – Dr. J. Prunskis	304
ADVENTAS – L. Zaremba, S. J.....	323
TYLA, TYLĖJIMAS IR ŽODŽIAI – A. Grauslys	331

EILĖRAŠČIAI

SUKAKTUVIŲ DIENA – S. Tomarienė	49
LŪŽIS – Nijolė Jankutė	94
MIŠKAI KELIASI PER UPEĮ – J. Augustaitytė - -Vaičiūnienė	95
POILSIS – J. Aug. - Vaičiūnienė	95
VIEŠNAGĖ – Nijolė Jankutė	116
SUGRĮŽIMAS – Nijolė Jankutė	174
EILĖRAŠČIAI – Danutė Mitkienė	340

PRIE ŠEIMOS ŽIDINIO

DVASINIS PRADAS MEILĖJE – A. Grauslys	10
RANKA – M. Montessori	16
PERLAS ŽAIZDOSE – A. Kizienė	83

VAIKU JAUTULINGUMAS – J. Miškinis	109
ŠVIESIOJI ŽMOGAUS VAIKYSTĖ – J. Kojelis	111
RYŠKESNIEJI VAIKO DVASINĖS PLĖTROS BRUOŽAI – D. Petrutytė ...	150
TĖVŲ ROLĖMS BESIMAIŠANT – P. Alšėnas	189
TĖVAI IR VAIKAI – J. Miškinis	212
TĖVAI IR VAIKŲ IŠMOKSLINIMAS – P. Alšėnas	248
AUKLĖJIMO IŠMINTIS – U. J.....	307
ŠEIMA – TAUTOS TVIRTOVĖ – J. Miškinis	310

JAUNIMO PASLAPTYS

PASIRYŽIMAS VISKĄ NUGALI – E. Šulaitis	21
ŠILKINIAI PANČIAI – S. Tomarienė	77
LAIMĖ – V. Frankienė	123
TIKROJI GRAŽUOLĖ – O. Algminienė	154
LAIŠKAS BUSIMAJAM KUNIGUI	156
ŠVENTAJAME TREJETE – P. Lippert, S. J.....	216
GYVENIMO IRONIJA – Išeivės Atžala	277
RŪBAI, PAGUNDOS, NUSIKALTIMAI – J. Vaišnys, S. J.....	312
KNYGA – TAVO DRAUGAS – J. Vargelis.....	SI6
PAGARBOS IR MEILĖS GYVYBEI! – A. Grauslys	335

RŪPIMIEJI KLAUSIMAI

MORMONAI – J. Venckus, S. J.....	23
ŠV. RAŠTO PRIEŠTARAVIMAI? – J. Vaišnys, S. J.....	29
ŽMOGAUS LAISVĖ IR DIEVO MALONĖ – J. Vaišnys, S. J.....	92
KU-KLUX KLAN – J. Venckus, S. J.....	12°
AR NE LAIKAS PAGALVOTI? – Dr. P. Mačiulis	159
“PROTESTANTIŠKAS ŠV. RAŠTAS? – J. Vaišnys, S. J.....	185
ARGI PRIVALAU APLEISTI MOTINĄ? – J. Kidykas, S. J.....	186
NAUJI DOKUMENTAI APIE GENEZĖ – K. Trimakas, S. J.....	187
“DOROVINIS PERSIGINKLAVIMAS” – P. P. Činikas, M.I.C.....	244
POPIEŽIAUS NEKLAIDINGUMAS – Jonas	247
VELNIAS IŠGANYMO ISTORIJOS DRAMOJE – G. Kijauskas, S. J.....	250

IDĖJOS IR ŽMONĖS

PAŽINKIME MARITAINĄ – A. Tamošaitis, S. J.....	86
KAS YRA MOTINA? – V. Šalnius	219
I DVASINĮ TAUTOS ATGIMIMĄ – K. Trimakas, S. J.....	241
ARTIMO MEILĖS DIDVYRIS – A. Grauslys	269
ŠVIESA VAKARUOSE – J. Vaišnys, S. J.....	341
“MORALINIS ATSIGINKLAVIMAS” – L. Dambriūnas	345
PREMIJUOTA POEZIJA – Dr. J. Prunskis	347

I turinį nėra įtraukta filmu aprašymų, buvusių beveik kiekviename numeryje, ir kai kurių kitų smulkesnių dalykėlių.

“Laiškai Lietuviams” leidžiami Tėvų Jėzuitų kas mėnesį, išskyrus liepos-rugpjūčio dvimėnesinį. Redaguoja T. Juozas Vaišnys, S. J. Adresas: 2345 W. 56th St., Chicago 36, Illinois, USA.

“LAIŠKU LIETUVIAMS” KONKURAS BAIGIASI 1961 M. VASARIO MEN. 1 D.

Jau nedaug laiko teliko iki konkurso pabaigos, tad kiekvienas, kurs nori laimėti 100 dolerių, turi pasiskubinti parašyti ir atsiųsti straipsnį, tema “Svarbiausieji mūsų uždaviniai dabartinėse išėivijos sąlygose”.

Straipsnių antraštės gali būti įvairios, tik reikia stengtis atsakyti į pagrindinį klausimą, kaip lietuvis turi elgtis, kad dabartinės išėivijos sąlygos jam nebūtų kliūtis, bet priemonė pasiekti ir amžinus ir laikinius idealus; ką jis turi išigyti, ko atsisa-kyti, prieš ką kovoti, ką pasilaikyti, ką keisti ir t. t. Straipsnyje galima nagrinėti, koks dabartinis lietuvis yra ir koks jis turėtų būti. Būtų gera ypatingą dėmesį atkreipti į mūsų jaunimą ir studentiją.

Straipsnio ilgumas — ne daugiau kaip penki “Laiškų Lietuviams” spausdinti puslapiai (apie 2500 — 3000 žodžių).

Pasirašyti slapyvardžiu. Atskirame vokelyje, ant kurio parašomas slapyvardis, turi būti nurodyta tikroji autoriaus pavardė ir adresas.

Už geriausius straipsnius bus duodamos šios premijos:

I — 100 dol., n — 50 dol., m — 30 dol., IV — 20 dol.

Už nepremijuotus, bet spausdintinus straipsnius bus mokami įprastiniai honorarai. Nespausdintini straipsniai bus gražinami autoriams.

Premijų mecenatai, aukojusieji po 100 dol., yra **dr. Stasys ir Milda Budriai ir “Jaunoji Lietuva” (dr. A. Rudokas).**

Premijos bus įteikiamos “Laiškų Lietuviams” metinėje šventėje 1961 m. kovo mėn. II d. 7 veil, vakaro. Šventės meninę programą atliks p. Velbasio Baletto Studija.

ATSIUSTA PAMINĖTI

Leonardas Andriekus. SAULĖ KRYŽIUOSE. Religiniai eilėraščiai. Išleido Pranciškoniai. Iliustravo T. Valius. 208 psl., kaina nepažymėta. Eilėraščiai modernūs: nepaisant nei rimo, nei ritmo. Tačiau visur išlaikytas tam tikras skambesys, gili, bet suprantama mintis.

Stasys Yla, ATEITININKŲ VADOVAS. Išleido Ateitininkų Federacija prel. K. Vašio lėšomis Ateitininkų 50 m. sukakties proga. Viršelyje V. Valaičio nuotrauka. 478 psl., kieti viršeliai.

Pranas Naujokaitis. MAŽI ŽINGSNIAI. Pasakojimai jaunimui. Išleido Liet. Bendruomenės Niujorko Apygarda. Iliustravo P. Osmolskis. 120 psl., kaina 2 dol.

Mykolas Biržiška. DĖL MŪSŲ SOSTINĖS. Iš Vilniaus darbo atsiminimų (iki 1919 m. liepos 1 d.). Išleido Nida, Anglijoje. 306 psl., kaina: nariams 2 dol., nenariams 3 dol.

RINKTINĖ. Nr. 7, 1960 m. Nidos leidinys.

Vitalija Bogutaitė. VEIDRODIS JŪROS DUGNE. Eilėraščiai. Išleido Ateitis.

"LAIŠKAI LIETUVIAMS" • 2345 WEST 56TH STREET • CHICAGO 36. ILLINOIS

